Чаюйте і читайте. «Голос» з вами!
Матеріал читайте на 3-й стор.

№ 228 (2728) ■ Субота, 1 грудня 2001 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1896 р. Народився маршал Георгій Жуков, чотириджи Герой Радянського Союзу. Від імені СРСР прийняв капітуляцію гітлерівської Німеччини (8. V 1945). ■ 1913 р. Народився композитор Георгій Майборода. Шевченківський лауреат. ■ 1945 р. Створено Міжнародну демократичну федерацію жінок. ■ 1959 р. У Вашингтоні 12 країн (в т. ч. СРСР) підписали договір про наукове використання Антарктиди. ■ 1988 р. Всесвітня організація охорони здоров'я проголосила 1 грудня Днем боротьби зі СНІДом.

Словесні баталії довкола мови

Ранкове та денне засідання 30 листопада

На початку сесійного дня Перший заступник Голови Верховної Ради Віктор Медведчук повідомив про реорганізацію депутатської групи «Солідарність» у фракцію та про вихід народного депутата Леоніда Косаківського з «Батьківщини».

Парламентарії розглянули законопроект про рибу, морепродукти та харчову продукцію, який сприятиме реалізації прийнятої в першому читанні програми розвитку рибопромислового комплексу. Голова департаменту рибного господарства Міністерства аграрної політики Микола Шведенко повідомив: сьогодні українці споживають 412 тисяч тонн риби, 80 відсотків якої виловлюють у Світовому океані, а 20 відсотків — з внутрішніх морів.

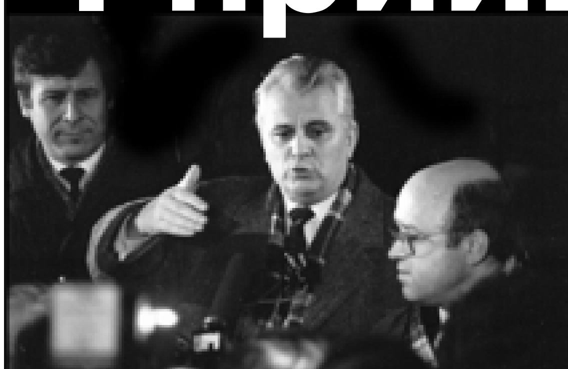
(Закінчення на 2-й стор.).

Розв'язали принципові проблеми

Практично всі президенти і прем'єр-міністри країн СНД зібралися в білокам'яній. Співдружність святкує свій десятирічний ювілей. До Москви приїхав навіть Туркменбаші, котрий завжди називав СНД нікчемною і непотрібною організацією. Сенсацією стала присутність на саміті Едуарда Шеварднадзе, країну якого три дні тому, як стверджує грузинська сторона, бомбували російські літаки. Але, мабуть, найголовніша сенсація —те, що екс-президент Росії Борис Єльцин, батько-засновник СНД, може стати її почесним головою.

(Закінчення на 10-й стор.).

І прийшла воля

Десять років всеукраїнському референдуму

1 грудня 1991 року майже 32 мільйони українців узяли участь у всеукраїнському референдумі щодо Акта проголошення незалежності України. 8 із кожних 10 громадян, які мали право голосу, виявили бажання сказати «так» або «ні» Волі. Перших було значно більше: понад 90 відсотків.

Того дня Україна проголосувала і за першого всенародно обраного Президента. Майже дві третини виборців довірили право торувати подальший шлях незалежної держави Леоніду Кравчуку.

Відтоді минуло 10 років. Але було всього: і гіперінфляція 1993 року, яка не снилася навіть країнам у стані війни, і трасти, своєрідні «злодії на довірі», і розгул криміналітету, і злидні.

(Матеріали, присвячені 10-й річниці всеукраїнського референдуму читайте на 8—9-й стор.)

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

! У номер

Недружні дії

МЗС України вручило послу Молдови Олексію Андрієвському ноту з приводу безпідставних звинувачень з боку Молдови на адресу України в пособництві нелегальним вантажоперевезенням з території Молдови та невиконанні раніше досягнутих домовленостей про створення спільного митного та прикордонного контролю між двома країнами. «Категорично відкидаючи ці необгрунтовані звинувачення, українська сторона заявляє, що такі недружні дії ставлять під сумнів переговорний процес з питань організації спільного прикордонного й митного контролю. **(Про причини такої реакції читайте на 10-й стор.)**

Віз не буде

Польща не запроваджуватиме візовий режим з Україною, Росією та Білоруссю до кінця 2001 року. Це питання вирішуватиметься безпосередньо перед вступом Польщі до ЄС. Так заявив у Брюсселі головний представник Польщі на переговорах про членство в ЄС Ян Трущинський. Він пояснив таку позицію своєї країни тим, що це буде занадто обтяжливо для державного бюджету. Крім того, Польща прагне уникнути створення нової «залізної завіси» на своїх східних кордонах.

Повний уперед!

Миколаївське відкрите акціонерне товариство «Лиман» здало в експлуатацію траулер. На ньому можна зберігати до 60 тонн мороженої риби, а час безперервної роботи у відкритому морі — 10 діб, повідомляє **власний кореспондент Анатолій РОМАНЮК.**

Редактора підкупило дієслово

Наша третя зустріч з читачами в ефірі (вчора, «Ложа преси», радіо «Ера») була енергійна, навіть інтригуюча. Хоча почалася поділовому: головний редактор Сергій Правденко відповідав на запитання про Податковий кодекс. Та серйозність не зменшила азарту радіогри. Перший зателефонував Олег Король, науковий співробітник КПІ, й блискуче виграв річну передплату на «ГУ». Заради таких читачів варто жити! Конкурс слоганів також був урожайний, а переміг (приз — кухонний комбайн) киянин Дмитро Пєчук. Він дав навіть два варіанти, бо ж газета двомовна: **«Якщо хочеш всі новини у своїй оселі мати, то про «Голос України» своєчасно треба дбати!» і «Если хочешь в этой жизни нос по ветру держать, то про «Голос Украины» надо чаще вспоминать!».** Як сказав Сергій Правденко, «мене як редактора тут підкупило дієслово «дбати» — бо справді, газета житиме, якщо про неї дбатимуть передусім читачі!».

Поспішаймо робити добро

Як повідомив начальник Хмельницького поштамту Ярослав Мороз, міський голова Михайло Чекман зорганізував передплату для інвалідів війни та сімей репресованих.

На підтримку цієї благодійної акції виступив голова спостережної ради Хмельницького ВАТ «Укрелектроапарат» Анатолій Голубченко. Завдяки йому 200 інвалідів міста теж будуть отримувати «Голос України». Така ж кількість примірників газети безкоштовно надходитиме і ветеранам обласного центру —завдяки президенту акціонерної компанії «Адвіс» Іванові Дунцю.

Одночасно нагадуємо всім, хто сам хотів би зробити свій внесок у підтримку малоімущих в передплатній кампанії, що передплата газети на наступний рік завершується 10 грудня. Прохання вкластися у цей строк, бо інакше «Голос України» надходитиме не з січня, а з лютого. Тож поспішаймо вчасно зробити і свій благородний внесок.

P. S. **P. S. Віднині всі платежі і збори під час ввезення автомобілів в Україну стягуватимуть на кордоні**

Вибори в Криму стартують 2 грудня

Вечірнє засідання 29 листопада

Парламентська хроніка

Сесія розглянула питання про обрання суддів (безстроково) апеляційних судів низки областей та міст України.

Затверджено суддів Київського, Дніпропетровського, Донецького, Львівського, Одеського, Севастопольського апеляційно-господарських судів, а також суддів господарських судів Київської та Одеської областей. Прийнято також постанову щодо процедури звільнення суддів.

Народні обранці прийняли закон, згідно з яким кампанія щодо виборів народних депутатів до Верховної Ради Автономної Республіки Крим має розпочатися з 2 грудня 2001 року.

Депутатському корпусу не вдалося прийняти закон про Регламент Верховної Ради України — жоден із запропонованих варіантів не набрав потрібної кількості голосів. Як і проекти постанов щодо інформації Кабміну про готовність паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства до роботи в осінньо-зимовий період. Не вдалося схвалити і постанови про інформацію Кабміну щодо виконання рішення Верховної Ради від 7 червня 2001 року про стан і формування цін та тарифів у житлово-комунальній сфері. Не вистачило голосів і для прийняття проекту постанови щодо проведення парламентських слухань з питань реалізації державної політики інтеграції до Європейського союзу, а також проекту закону про державну програму економічного і соціального розвитку України на 2002 рік.

Верховна Рада прийняла закони та постанови про військову службу правопорядку у Збройних Силах України; про порядок надання притулку в Україні іноземцям та особам без громадянства; про звіт Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради з питань приватизації; про призначення керівників (президентів) Національної телекомпанії України і Національної радіокомпанії України та припинення їх повноважень; про внесення змін до Кодексу України про адміністративні порушення. Було ратифіковано ряд міжнародних угод і конвенцій.

Іван ДМИТРЕНКО.

Словесні баталії довкола мови

Ранкове та денне засідання 30 листопада

(Початок на 1-й стор.).

Щороку Україна виробляє 100 млн. банок рибних консервів, експортує 24 тисячі тонн морепродуктів. Водночас у країну ввозять щороку майже 95 тисяч тонн «екзотичної» рибопродукції. Микола Шведенко наголосив, що велику кількість рибопродукції виготовляють та реалізовують з порушенням санепідеміологічних норм та технологій. Тому, за його словами, підготовлено документ, який регулює порядок атестації підприємств санепідемслужбами та Держстандартом. Законопроектом пропоновано введення жорсткого контролю технологічного процесу, порядок маркування рибопродукції, ліцензування певних видів такої діяльності, щоб унеможливити фальсифікацію.

Бурхливе обговорення викликали п`ять законопроектів про мови в Україні. Одним із них пропонувалося, наприклад, визнати державною мовою українську, а офіційними — українську і російську. Для міжнародного спілкування затвердити російську та англійську, для міжнаціонального — українську, російську, англійську. Діловодство повинно вестися державною, тобто українською мовою.

Законопроект, поданий урядом, не передбачав визнання російської як офіційної мови. Навколо цього й точилися дискусії. Народні депутати наголошували на дисбалансі видавництва книг російською та українською мовами, наводили приклади, коли на Донбасі діє лише одна школа імені Василя Стуса з державною мовою викладання. Тобто в деяких регіонах йдеться не про дискримінацію російської, а, навпаки, української мови.

Беручи участь в обговоренні від фракції СДПУ(о), народний депутат Олександр Зінченко сказав, що місцеві чиновники намагаються трактувати статтю 10 Конституції на свій розсуд та вигоду, надаючи перевагу російській мові. Прийняття закону про мови, який вніс уряд, врегулює це свавілля. Водночас він наголосив, що в Україні повинні розвиватися всі мови національних меншин.

Багато депутатів вважають за потрібне розробити державну програму розвитку української мови, збільшити вітчизняне книговидання та підтримувати україномовні ЗМІ.

«Українська мова, маючи Шевченка, Франка, Лесю Українку, завжди буде на устах свого народу», — наголошували народні обранці.

Обговорені законопроекти буде проголосовано.

Юлія ШЕЙКО.

Щиро вітаємо

Марину та Петра ПОРОШЕНКІВ із народженням сина!
Впевнені, що хлопчик виросте гідним своїх батьків — розумним, талановитим та вродливим!
Нехай його шлях завжди осяює сонце!
Міцного здоров'я та любові всій вашій великій родині!
Щасти вам!
Радіємо разом з вами!

Колеги, друзі.

Фотофакт

У Києві розпочалися Дні російської культури в Україні.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

«Якщо це буде провідний блок...»

У рамках блоку «Наша Україна» на сьогодні укладено 15 політичних угод, повідомляє його лідер Віктор Ющенко.

Відповідаючи на запитання про те, чи увіллється партія «Єдність», яку очолює Київський міський голова Олександр Омельченко, в «Нашу Україну», Віктор Ющенко наголосив, що «нині зарано говорити, на який рівень консолідації можна вийти з блоком Олександра Омельченка. Однак ми не хотіли б, аби наші відносини представляли як антагоністичні», — зазначив він.

Віктор Ющенко спростував інформацію про те, що глава адміністрації Президента України Володимир Литвин «просився» до «Нашої України». «У нього є свій політичний проект», — заявив лідер блоку.

Говорячи про те, який результат на парламентських виборах для нього буде безпрограшним, лідер «Нашої України» сказав: «Якщо це буде провідний блок, я вважатиму, що це перемога», **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Міністр транспорту «рвонув стоп-кран»

Наша тривога

Позавчора відбулося чергове засідання тимчасової слідчої комісії ВР із розслідування справи Гонгадзе. На ньому мали бути присутні Міністр транспорту В. Пустовойтенко, начальник Управління держохорони Валерій Строгий і заступник Генпрокурора Олексій Баганець. Але свідомі громадяни, а заразом і державні особи, що, за логікою, претендують на знання юриспруденції, традиційно знехтували люб'язним запрошенням членів комісії. До речі, п. Пустовойтенко не дуже прихильний і до членів ще однієї слідчої комісії — із розслідування ситуації довкола банку «Україна».

Комісія із розслідування справи Гонгадзе прийняла рішення ще раз запросити вищеназваних осіб на чергове засідання, яке має відбутися 11 грудня. А в разі навмисного ухилення від зустрічі цих, без сумніву, дуже обтяжених державними справами достойників, попросить «відповідні органи дати правову оцінку їхнім діям».

Депутати сподіваються, що глава Держкомісії з оборонно-промислового комплексу Володимир Горбулін, якого також запросили на наступне засідання, буде не такий проханий і не відмовиться відповісти на кілька запитань. А саме: що йому відомо, як заявив О. Єльяшкевич, про зникнення Георгія?

Запрошений на засідання правозахисник Олексій Подольський (його прізвище фігурує в касетах Миколи Мельниченка) докладно відповів на запитання членів комісії. Він переконаний: немає жодного сумніву в достовірності записів. Принаймні в тих епізодах, де йдеться про нього.

А ось президент недержавної правозахисної організації «Freedom House» Адріан Коротницький не зовсім погоджується з колегою: він вважає, що аудіозаписи екс-майора є змонтована аудіокопія офіційних розмов Президента. І ще пан Коротницький на прес-конференції розповів про цікаву деталь: він був присутній під час зустрічі у США Віктора Ющенка з М. Мельниченком і дуже здивувався, коли побачив колишнього майора держохорони в компанії людини, що є «лобістом інтересів Медведчука»...

І вже зовсім заплутав усіх наш головний народний демократ: ще не встигли журналісти «проштурмувати» свої конфіденційні джерела в ГПУ — на предмет глибини відомої від самого В. Пустовойтенка обізнаності, — як Валерій Павлович власною персоною «вийшов на люди». Не роздуваючи щоки від надмірної поінформованості, він скромно уточнив, що нічого особливого не знає. Тим паче секретного. І справді. Матеріали, які він заховав аж у три сейфи, можна було б узагалі на паркани вивішувати — як виборчі відозви НДП. Бо вони «вже були оприлюднені в березні представниками російського агентства журналістських розслідувань». «Ці матеріали не містять ні конкретних виконавців, ні замовників злочину. Немає таких даних і в мене», — рішуче «рвонув стоп-кран» Міністр транспорту. А в усьому ажіотажі, як завжди, винні... журналісти. Це ми, з'ясовується, зробили помилкові висновки про наявність у Пустовойтенка суперсекретних даних.

Що з нами тепер буде — не знаю. Мабуть, нам заборонять користатися послугами залізниці і... Чим там ще керує Валерій Павлович?

Людмила КОХАНЕЦЬ.

ЗАКОНоДАВець

Більше толерантності — менше криміналу

НОВА НОРМА: вперше Кримінальним кодексом України (далі — КК) передбачено кримінальну відповідальність за умисне перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій або їх органів (ст. 170 КК).

ЦЕ ОЗНАЧАЄ, що, окрім адміністративних заходів впливу до порушників конституційних прав громадян на свободу об'єднання у професійні спілки, політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав, свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів (ст. ст. 36, 37 Конституції), застосовуватимуться і кримінальні — виправні роботи, позбавлення волі тощо. Це особливо важливо знати напередодні нинішньої передвиборної активізації партій і громадських організацій, профспілок.

Відповідно до закону перешкоджанням законній діяльності політичних партій або їх органів визнаватиметься:

— неправомірне втручання, зокрема з боку службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, у створення і внутрішню діяльність політичних партій та їх місцевих осередків;

— надання службовими особами органів державної влади або органів місцевого самоврядування привілеїв чи сприяння діяльності одних партій і утиск інших (у тім числі під час проведення виборів);

— безпідставна заборона політичної партії, анулювання реєстраційного свідоцтва чи обмеження діяльності партії чи її органів у реалізації наданих законом прав;

— створення перешкод для реалізації політичною партією або її органами своїх повноважень у майновій, фінансовій та інших сферах;

— безпідставне притягнення керівників чи інших членів партії до юридичної відповідальності з метою зниження ефективності чи припинення діяльності партії тощо.

Не менш протиправним і кримінально караним вважатимуть перешкоджання законній діяльності профспілок або їх органів. Це і будь-які обмеження трудових, соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод громадян, гарантованих Конституцією та законами України, у зв'язку з належністю або неналежністю до профспілок чи певної профспілки, вступом до неї або виходом із неї. Це і порушення передбачених законодавством гарантій для працівників підприємств, установ або організацій, обраних до профспілкових органів. Кримінальним діянням можуть вважати і невиконання роботодавцем обов'язку щодо створення належних умов для діяльності профспілкових організацій; невиконання законного рішення профспілки; примусовий розпуск, припинення, а також заборону діяльності профспілок, їх об'єднань у несудовому порядку; позбавлення їх права власності на будь-яких інших, крім судового рішення, підставах; створення перепон в укладанні профспілками колективних договорів, угод та здійснення контролю за їх дотриманням; ненадання службовими особами відомостей, що стосуються умов праці, додержання законодавства про працю тощо.

Окрім низки перелічених протиправних діянь законній діяльності громадських організацій або їх органів можуть перешкоджати (а отож і підпадати під дію цієї кримінальної статті) й інші діяння, спрямовані на створення перепон у виконанні громадськими організаціями або їх органами статутних завдань, реалізації прав, зокрема права на майно та кошти, придбані в результаті господарської та іншої комерційної діяльності, обмеження прав і свобод громадян у зв'язку з їх належністю або неналежністю до об'єднань громадян.

Найбільш нетолерантних посадових осіб та політично непримиренних громадян кодекс застерігає від погроз, насильства або іншого протиправного впливу на керівників чи інших членів профспілок, політичних партій або громадських організацій та їх органів з метою не допустити виконання ними своїх повноважень чи домогтися прийняття неправомірного рішення з боку цього представника чи профспілкового органу. Такі дії не лише кваліфікуватимуться за ст. 170 КК, а й за наявності підстав отримуватимуть додаткову кримінально-правову оцінку.

До того ж у перелічених випадках ст. 170 КК передбачає відповідальність за перешкоджання законній діяльності об'єднанню громадян **з будь-яким статусом і будь-якого рівня (ланки),** незалежно від того, йдеться про права члена «найзахудалішого» партосередку чи про генсека партії. Слід лише довести, що таке перешкоджання заподіяло чи могло заподіяти істотної шкоди громадській організації, її конкретному члену, суспільству або державі.

З другого боку, самі партійці та громадські активісти, профспілчани мають пам`ятати, що злочином є перешкоджання їхній лише **законній діяльності.** Тобто такій, яка не суперечить Конституції та законам України і здійснюється відповідно до їх програмної мети та/або статутних засад.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ: до відповідальності за скоєння цього злочину можуть притягувати будь-яку осудну фізичну особу, яка досягла 16-річного віку. Відповідно до санкції ст. 170 КК, перешкоджання карається виправними роботами на строк до двох років або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років. У разі вчинення такого перешкоджання службовою особою, вона несе відповідальність ще й за відповідний службовий злочин.

ДЛЯ ДОВІДКИ: новий КК ухвалено парламентом 5 квітня 2001 року, він набрав чинності з 1 вересня ц. р. З повним його текстом можна ознайомитися в «Голосі України» за 19 червня 2001 року.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України:

«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності»

Микола МЕЛЬНИК, кандидат юридичних наук.

Анатолій БЕНЬ, оглядач «Голосу України».

Чаюйте і читайте. «Голос» з вами!

Суперприз від газети для Ярослави Михайлівни Потеляхіної, яка стала переможницею конкурсу на краще рекламне гасло «Голосу України», вручено в редакції Ользі Братик, її племінниці. Нагадаємо, гасло «Голос України», ти серце наше і честь, з тобою я утверджуюсь, була, буду і єсть!» пролунало в ефірі радіо «Ера» на «Промені» у передачі «Ложа преси» 23 листопада.

На жаль, ні пані Ярослава, ні її чоловік Володимир Миколайович, ні їхня донька Марина, студентка факультету філології Київського національного університету імені Т. Шевченка, інваліди по зору не мали змоги особисто прийти до редакції. Та ми не з меншою приємністю вручили приз і корзинку гербер Ользі, студентці Національної музичної академії, яка вчиться на вокальному факультеті.

Сподіваємося, що в родині Потеляхіних того вечора влаштували чаювання на славу: приз газети —електрочайник однієї з відомих фірм. А Ольга, мабуть, розповіла по телефону своїй родині, що мешкає в Івано-Франківську, про урочисту церемонію вручення призу в «Голосі України», про наш «Голосоукраїнський» клуб. Ольга пообіцяла, до речі, що прийде на наш новорічний «капусник», може, й заспіває на ньому...

А призером радіовікторини став Володимир Тольба, провідний економіст Інституту електрозварювання, який працює в ньому вже 37 років. Пан Володимир відповів на всі запитання про газету "Голос України" і про матеріали, надруковані в ній у день радіоефіру 23 листопада. І виграв річну передплату на «Голос України». Проте, зізнався пан Володимир, він досі не передплачував жодної газети, купує їх або читає в бібліотеці. Назвав цілу низку улюблених видань. Утім, «Голос», це стало зрозуміло з нашої розмови, читає дуже уважно. Навіть пам'ятає наші публікації й помилки в них. Ми вдячні пану Володимиру за увагу до газети. І сподіваємося, не пожалкує, що вона з нового року приходитиме до його оселі п'ять разів на тиждень. Можливо, й розрадить одинака.

Читайте і передплачуйте «Голос України», шукайте друзів у ньому й з ним!

Фотофакт

Сучасне медичне обладнання для лікування та діагностики пацієнтів отримала від уряду Японії дитяча спеціалізована лікарня «Охматдит»
На знімку: *директор «Охматдиту» Наталія Каріна приймає документацію на нове медичне устаткування.*

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (Укрінформ).

Затримано за підозрою

Без коментарю

Правоохоронці затримали керівників однієї з найвідоміших горілчаних компаній — директора «Союз-Віктану» Андрія Охлопкова та його заступника Віктора Удовенка.

Заступник держсекретаря МВС України Михайло Корнієнко заявив, що керівників «Союз-Віктану» затримано за підозрою у скоєнні низки злочинів, у тому числі й замовленні вбивств. А виконувач обов'язків начальника главку громадської міліції Микола Агеєв на прес-конференції повідомив, що вбивство на вулиці Фрунзе в Сімферополі 26-річного Руслана Коротича (котрий, за оперативними даними, раніше був пов'язаний з одним із злочинних угруповань, за офіційною інформацією, був причетний до фірми «Союз-Віктан») і вибух у фірмовому магазині цієї кампанії на вулиці Севастопольській — взаємопов'язані.

Крім того, за словами М. Агеєва, до ланок цього ланцюга належить і викрадення двох людей, тіла яких правоохоронці виявили в березні в Білогірському районі. У прес-службі прокуратури Криму підтвердили, що директора фірми «Союз-Віктан» та його першого заступника затримали співробітники управління боротьби з економічними злочинами відповідно до статті 115 Кримінально-процесуального кодексу України за підозрою у скоєнні злочину. Через три доби їх повинні або звільнити, або пред'явити звинувачення.

В офіційній заяві компанії «Союз-Віктан» з приводу цих подій наголошується, що фірма оцінює цей випадок як спробу дестабілізувати її роботу і підірвати високу репутацію підприємства і що донині (на 29.11) правоохоронні органи не подали жодної офіційної інформації та будь-яких звинувачень. Слід додати, що в минулі вихідні конференція Кримського відділення Аграрної партії України рекомендувала висунути кандидатуру Андрія Охлопкова на виборах до Верховної Ради України по мажоритарному округу в Сімферопольському районі, хоча сам А. Охлопков не є членом цієї партії.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Тенденції

«За журналістом М. закріплюється полковник В.»

Безпрецедентні заходи щодо охорони життя, здоров'я і діяльності журналістів за розпорядженням начальника УМВС у Черкаській області почали діяти.

Як повідомили в обласному міліцейському управлінні, за кожним редакційним колективом загалом і кожним власним кореспондентом цетральних ЗМІ зокрема, які працюють на Черкащині, «на постійній основі закріплюється керівництво УМВС, галузеві служби УМВС, рай- та міськвідділи».

Крім того, заходи безпеки включають надання працівникам мас-медіа засобів особистого захисту. Так, 36 журналістів обласного центру вже одержали від правоохоронців газову зброю та балончики з речовиною «Терен». Є дозвіл на використання пістолетів з гумовими патронами. Їх також за відповідного оформлення документів буде видано журналістам.

Отже, тепер кореспондент газети, радіо чи телебачення буде не лише «с лейкой и блокнотом», а й «с пулеметом»...

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Ліки від СНІДу в найближчі 10 років не створять?

Нині в Україні зареєстровано понад 2500 дорослих і 80 дітей, хворих на СНІД, та близько 42 тисяч ВІЛ-інфікованих. Проте реальні масштаби епідемії фахівці оцінюють як у 5—10 разів більші.

Про це йшлося на засіданні урядової комісії з питань боротьби з ВІЛ/СНІД і розширеної колегії Міністерства охорони здоров'я. Від СНІДу вже померло 1248 дорослих та 54 дитини. В основному жертвами страшної хвороби стають наркомани. Міністерство охорони здоров'я і Дитячий фонд ООН—ЮНІСЕФ впроваджують у країні профілактичні заходи із відвернення інфікування ВІЛ від матері до дитини.

До речі, як передає «Інтерфакс-Україна», експерти ООН переконані, що в найближчі 10 років ліки проти СНІДу навряд чи буде створено. Тому найважливішим нині є проведення профілактичних заходів серед груп ризику й інформування молоді та підлітків.

А поки що Президент України Леонід Кучма підписав указ «Про оголошення в Україні 2002 року роком боротьби зі СНІДом».

Наталя ЯРЕМЕНКО.

У номер

Сім'я без насильства

Під такою назвою в Києві відбулася конференція, на якій психологи, медики, представники громадських організацій, правники спробували об'єктивно оцінити проблему домашнього насильства в Україні.

Голова правління центру соціальної допомоги «Джерело» Олена Репета вважає, що насильство в сім'ї є формою порушення прав людини і дискримінацією за статевими та віковими ознаками. У 95 випадках із ста об'єктом домашньої тиранії стає жінка, але, напевне, найстрашніше те, що найчастіше сімейні суперечки і конфлікти відбуваються на очах у дітей.

На замовлення «Джерела» центр «Соціополіс» провів соціологічне опитування, щоб з'ясувати рівень інформованості населення України про проблему сімейного насильства. За даними дослідження, ступінь усвідомлення проблеми в опитаних досить висока. Так, 52% жінок вважають, що домашня тиранія в сучасній Україні — серйозна проблема, яка потребує негайного розв'язання. 27% респондентів переконані, що проблема є, але не така серйозна, щоб розв'язувати її у період економічної кризи. І лише 14% учасників опитування переконані: проблема домашнього насильства — справа конкретної сім'ї, а не социуму загалом.

Дослідження з'ясувало, що співвітчизниці вважають проявом насильства практично всі різновиди негативних явищ, що мають місце в сім'ях. До цієї номінації входять сексуальне, фізичне, психологічне (грубощі, ображання, приниження), економічне (цілковитий контроль над жінкою), соціокультурне (ізоляція в сім'ї, заборона працювати) насильство.

Те, що ця проблема в Україні є і потребує невідкладного розв'язання на державному рівні, підтвердила Верховна Рада України, прийнявши Закон «Про запобігання насильству в сім'ї». На жаль, сьогодні наслідками прояву домашнього насильства займаються переважно громадські організації, фінансовані меценатами як благодійність.

— У 1999 році, коли в Україні почала діяти програма «Двері надії», ми спрямували наш перший грант на допомогу жертвам насильства в сім'ї, — розповідає керівник відділу з питань зв'язків із ЗМІ «Філіпп Морріс Україна» Костянтин Рябенко. — А в 2000 році наша компанія підтримала організацію «Джерело» в Києві, бо вважаємо, що проблема насильства в українських сім'ях стає дедалі поширенішим явищем. За статистикою, кожна третя жінка зазнала фізичного насильства вдома.

Учасники конференції зійшлися на тім, що Україні потрібна національна програма подолання насильства в сім'ї і допомоги його жертвам.

Ольга ВІТЕР.

Фотофакт

Відділення Воєнізованих гірничорятувальних частин проводять роботи з ліквідації наслідків раптового викиду вугілля та газу 27 листопада на шахті імені О. Скочинського.

Фото Ярослава БОЖКОВА (Укрінформ).

Пішов із життя видатний український філософ, вчений і громадський діяч, директор Інституту філософії Національної академії наук України, академік НАН України, іноземний член Російської Академії наук, заслужений діяч науки і техніки України, доктор філософських наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

Володимир Іларіонович ШИНКАРУК.

В. І. Шинкарук народився 22 квітня 1928 р. у Володарці Київської області. Тут — з перервою на час війни, коли сім'я перебувала в евакуації на Уралі — пройшли його дитячі і юнацькі роки. 1945 року Володимир Іларіонович вступив на філософський факультет Київського університету, блискуче закінчив його 1950 року, а через рік уже працював на своєму факультеті асистентом кафедри історії філософії. 1954 р. В. І. Шинкарук захистив кандидатську дисертацію, у 1961-му став доцентом, захистив докторську дисертацію на тему «Діалектика, логіка і теорія пізнання Гегеля». Наступного року Володимир Іларіонович став деканом філософського факультету Київського університету, а з 1968 року і до кінця життя очолював Інститут філософії імені Г. Сковороди Національної академії наук України. 1966 року йому надано звання професора, 1969-го — обрано членом-кореспондентом, 1978 року — академіком Національної академії наук України. З 1984 р. він — голова (пізніше — почесний президент) правління товариства «Знання» України.

Володимир Іларіонович Шинкарук започаткував перегляд традиційної тодішньої філософії в напрямі гуманізму. Його інтерес до історії філософії, і особливо до німецької філософської класики, був зумовлений потребою повернутися до втрачених можливостей і відродити духовний багаж, забутий в роки панування схоластичної державної ідеології. В шерезі фундаментальних праць, присвячених Канту, Гегелю, лівому гегельянству, сучасним інтерпретаціям діалектики, В. І. Шинкарук розвинув концепцію філософії людини, що дала сильний поштовх сучасній українській філософській антропології. Ці праці здобули йому світове визнання.

Під керівництвом В. І. Шинкарука в очолюваному ним інституті розгорнулося дослідження української філософської спадщини XVI—XVIII століть, що сприяло розвитку української національної свідомості.

В. І. Шинкаруку не раз доводилося відстоювати власні ідейні позиції та напрям роботи колективу очолюваного ним інституту, і він виявляв велику мужність і принциповість.

Володимир Іларіонович був прекрасним організатором науки, чуйним і відданим колегою і товаришем. Він виховав плеяду дослідників і заснував світоглядно-антропологічну школу.

Президія Національної академії наук України.
Відділення історії, філософії і права НАН України.
Інститут філософії імені Г. Сковороди НАН України. Філософське товариство України.

Криві дзеркала Земельного кодексу

Чому ми не стали «землепродавцями»

Отже, Земельний кодекс (ЗК) прийнято. Здавалося б, реалізовано одну з програмних цілей «ЯБЛУКА». Земля, хоч і не відразу, стає об'єктом купівлі-продажу, а «ЯБЛУКО», як відомо, **послідовно виступає за пріоритет приватної власності, у тому числі і на землю.** Світовий досвід свідчить, що без вільного земельного ринку розвиток по-справжньому ефективного сільського господарства неможливий. Такий самий висновок випливає і з історії вітчизняного агропрому. Незважаючи на масовану держпідтримку, радянський АПК, уражений бацилою безгосподарного колективізму, країну нагодувати не міг.

Прийняття Земельного кодексу, звичайно, мало стати поверненням до нормальних цивілізованих земельних відносин, коли українським хлібом годувалися не тільки ми самі, не тільки вся Росія, а й пів-Європи. А для цього потрібний нормальний Земельний кодекс, а не такий, як той, що в жовтні «вичавили» з Верховної Ради. Незважаючи на те, що комуністичні газети покваписися занести депутатів-«яблучників» до списку «землепродавців», наші депутати за цей кодекс не голосували. Чому? Є кілька причин.

Дискримінація міського населення

Кодекс дискримінує міське населення. Тоді як за Конституцією земля проголошується надбанням усього народу, згідно з ЗК городяни позбавлені права мати у власності сільгоспугіддя. Тим часом в Україні величезна кількість занедбаних сіл і чорноземів. Чимало сіл, у яких залишилися лише старі люди, які не в змозі обробити більше за звичайну присадибну ділянку. Водночас у містах спостерігається очевидний надлишок працездатного населення, що вже має певний досвід ведення власного бізнесу. Ці люди — особливо ті, що мають сільські корені, — цілком готові до того, щоб використати свій бізнес-досвід в аграрній справі.

Крім того, у селах немає необхідних фінансових ресурсів, щоб забезпечити відновлення парку сільгосптехніки. Усі великі гроші зосереджені в містах. А між тим, за словами Прем'єр-міністра Анатолія Кінаха, ступінь зношування парку сільгосптехніки становить близько 90%! Як же за таких умов обробляти землю? Дідівським кустарним способом — вручну?

Але, на жаль, незважаючи на зазначені причини, **Земельний кодекс у нинішній редакції позбавляє городян права купувати землю на селі.** Відповідно — йдеться про дискримінацію більшої частини населення країни.

Порушення конституційних прав громадян

Відповідно до Конституції України: «**при прийнятті нових законів не допускається звуження змісту й обсягу існуючих прав і свобод**». Водночас Земельний кодекс не тільки забороняє городянам володіти земельними ділянками на селі, а й з цієї самої причини зобов'язує їх переоформити до 1 січня 2005 року землю, яку вони сьогодні мають у своєму безстроковому користуванні, в оренду. При цьому значно звужуються права городян, оскільки безстрокове користування землею, на відміну від орендного, надає значно повнішого обсягу і змісту прав, ніж за умов оренди. Таким чином, **наявне пряме порушення Конституції, яка, як відомо, має найвищу юридичну силу, а всі закони й інші нормативно-правові акти повинні прийматися на основі й відповідно до Конституції** (ст.8 Основного закону).

Оскільки норми Конституції є нормами прямої дії, городяни, чиї права обмежують окремі положення Земельного кодексу, мають повне право звернутися до суду для захисту своїх конституційних прав і свобод.

Обмеження кола осіб, які мають право на землю

Коло осіб, що мають право купувати землю, обмежене... людьми із сільськогосподарською освітою чи досвідом роботи в цій галузі. З одного боку, це захищає землю від скуповування її ошуканцями, а з другого — призводить до заниження ринкових цін на землю, недоодержання бюджетом доходів від її приватизації.

Адже це все одно, якби в якомусь недолугому законі була закріплена норма, відповідно до якої обіймати будь-які державні посади й обиратися в ради будь-яких рівнів мали б право тільки люди з вищою політичною освітою!

Щось схоже відбулося в індустрії. Пріоритет під час приватизації підприємств мали так звані промислові інвестори. Скажімо, металургійні підприємства повинні були приватизувати винятково підприємці-металурги, автомобілебудівні — представники автобізнесу. На практиці це призвело до зниження конкуренції і величезних втрат для бюджету. Приміром, нещодавно приватизували цементний завод «Балцем». Покупця, готового заплатити 70 млн. гривень, виставили за поріг і продали завод «промисловому інвестору» лише за 3 млн. грн. Бюджет втратив 67 млн. гривень. І це тільки на одному підприємстві, а продано їх було тисячі!

Однак тепер таку саму ситуацію хочуть повторити і під час приватизації землі. **«ЯБЛУКО» за те, щоб під час приватизації землі ми максимально засвоїли уроки негативного досвіду приватизації в інших галузях. Не хочеться наступати знову на ті самі граблі.**

Земля може дістатися іноземцям

Парадоксально, але в Земельному кодексі не передбачено жодних гарантій того, що землю не продадуть іноземцям за втратною ціною непрямим шляхом, через підставних осіб, фірми, корпорації. Тим часом обмеження на придбання землі іноземцями є у більшості країн світу. Там, де іноземці мають право купувати землю, для них установлено податок, у багато разів вищий, ніж для своїх громадян. І це правильно, оскільки інакше таке землеволодіння є не що інше, як модернізована форма окупації. Це — наша земля і володіти нею, розпоряджатися, працювати на ній повинні ми.

Нерозумні неринкові обмеження

Не влаштовує «ЯБЛУКО» і норма кодексу, що відсуває початок купівлі-продажу землі до 2005 року. На нашу думку, зроблено це спеціально для того, щоб «грошові мішки» за ці п'ять років мали можливість у будь-який спосіб, навіть за пляшку горілки, що вже є досить розповсюдженим, видурити в селян їхні земельні паї — нібито в довгострокову оренду, а потім — з 2005 року — переоформити цю землю в приватну власність. Змусити ж злиденного українського селянина продати «за так» ділянку землі, яку він отримав під час паювання, зовсім неважко. Наприклад, керівники колгоспів свого часу зуміли зробити це досить легко, пообіцявши селянам орендну плату (дуже символічну), котру або виплачують «натурою», або не платять узагалі. Адже скаржитися нікуди і нікому.

Безглуздим «яблучники» вважають і положення, що обмежує розмір земельних ділянок ста гектарами. Адже сучасне повноцінне велике господарство на ста гектарах не створиш. Виходить, доведеться обходити це обмеження, купуючи землю на підставних осіб. А щоб чиновники заплющували на це очі, доведеться давати їм хабарі. Звичайно, з одного боку, селянин може закласти свою землю і взяти в банку кредит, на який купить добрива, техніку, ПММ, насіння тощо. Але 100 гектарів усе одно будуть нерентабельними - у перший же неврожайний рік селянин просто розориться, і кредитори відберуть у нього все — землю, техніку, навіть будинок, та ще й змусять виплачувати борг, що залишився. Закордонний досвід свідчить, що пройти без втрат через кризові роки можуть тільки господарства, що мають від 3000 до 5000 (чи навіть більше) гектарів землі. А господарства «дрібних земельних власників» приречені перейти у власність кредиторів.

Тому **зазначені норми невиправдано затягують введення механізму ринкових відносин.** Крім того, дають прекрасну можливість для розгулу корупції та тінізації процесу приватизації землі.

«Чорнозем» для корупції

Узагалі кодекс створює величезні можливості для збагачення корупціонерів. Місцеві громади і ради, які обирає народ, усуваються від процесу регулювання земельних відносин, а командуватимуть «купівлею-продажем» глави райдержадміністрацій, призначені зверху і вбудовані в президентську вертикаль. Це означає, що на місцях землею **розпоряджатиметься в нас практично одна людина** — жодним чином не підлеглий народові голова райдержадміністрації. Адже Президент призначає голів місцевих адміністрацій — навіть найвіддаленіших районів — за поданням губернаторів, не бачачи цих керівників районного масштабу в очі і не знаючи, що вони собою являють як люди — чи чесні, порядні, чи навпаки. А оскільки місцеве населення жодного впливу на голову райдержадміністрації не має і зняти його за зловживання не в змозі, можна тільки уявити, які незліченні багатства зосередяться в його руках під час приватизації землі! А для корупції який благодатний грунт — і в прямому, і в переносному значенні! Що «масніший» чорнозем — то сприятливіші умови для збагачення чиновників.

Михайло БРОДСЬКИЙ

Тиск МВФ

Тих, хто з усієї сили проштовхував через парламент сирий, нашвидкуруч зліплений кодекс, цікавила аж ніяк не якість цього закону, а схвалення наших закордонних «благодійників» в особі Міжнародного валютного фонду і Всесвітнього банку. Адже саме до чергового раунду переговорів з ними з приводу виділення кредитів Україні і «підігнали» прийняття ЗК! Ще не висохло чорнило на кодексі, як наші чиновники наввипередки кинулися рапортувати МВФ, що ЗК «прийнято» — отже, чергові кредити Україні можна виділяти. Чим закінчуються подібні «танці під чужу дудку», добре відомо. Усі колишні рецепти МВФ українській економіці пішли тільки на шкоду.

Нечесна процедура прийняття

Заради того, щоб догодити міжнародним кредиторам, влада під час прийняття ЗК пустилася в усі тяжкі. У хід пішли підтасовки, фальсифікації, безпрецедентний тиск на народних депутатів. Звичайно, хуліганська поведінка комуністів у день прийняття ЗК не робить їм честі. Але не менш хуліганською була і поведінка прихильників якнайшвидшого затвердження недосконалого кодексу. Ми, «яблучники», вважаємо, що **навіть благородні закони не можна приймати неблагородним способом.** Інакше не тільки зводиться до нуля їхня цінність, а й закладаються можливості в будь-який час опротестувати прийняття таких законів через судові інстанції. Саме в такий спосіб мають намір тепер діяти противники приватновласницьких відносин на селі. **Кодекс начебто і є, але в будь-який час той самий Конституційний Суд може визнати його незаконним. Хто ж при такому хиткому законодавстві вкладатиме гроші в землю?**

Уявіть, що ви купили земельну ділянку, вклали гроші в добрива, посівні матеріали, техніку, пальне тощо. І раптом через деякий час з'ясовується, що суд визнав незаконним прийняття Земельного кодексу через вищезгадані порушення. Виходить, що куплена вами земля вам більше не належить, а всі ваші матеріальні витрати — це гроші, викинуті на вітер. Як вам це сподобається?

Отже, якщо ключові позиції кодексу не узгоджено, якщо низку норм не врегульовано, якщо допускається вільне, вигідне для влади тлумачення окремих положень, це означає одне: такий Земельний кодекс не потрібний. Тобто ми правильно зробили, що не проголосували за нього.

Правоту «ЯБЛУКА» фактично визнав і Президент. Хоча він і підписав ЗК, проте відразу запропонував депутатам внести в нього низку серйозних змін. Стосуються вони і тих вад, за які ми критикуємо кодекс і через які за нього не голосували.

Після революції 1917 року народ також «ощасливили» Декретом про землю, надіями на довгоочікуване володіння землею, але насправді все виявилося зовсім інакше — як у кривому дзеркалі. Схоже, що і тепер нас оточують криві дзеркала.

Михайло БРОДСЬКИЙ,
співголова фракції «ЯБЛУКО».

Секрети довгунця не для кожного мудреця

Досвід

Льонарською республікою охрестив хтось із чернівецьких журналістів акціонерне товариство «Буковина», яке понад 20 років очолює заслужений працівник сільського господарства України Федір Нагірняк. В селі Стара Жадова Сторожинецького району льон цвіте синьо-синьо, як і в старі часи. Вже три роки поспіль господарство висіває довгунець на 400-гектарній площі. Тут повний технологічний цикл — від вирощування до переробки. Нагірняк зумів ще в колгоспні часи звести в Старій Жадові льонопереробний заводик. Невеликий — на дві лінії, за що одержав «строгача» по партійній лінії і ледь не сів за грати за надміру самостійність.

Льон добряче підтримує економіку акціонерного товариства. Торік від реалізації насіння та волокна господарство одержало 1,2 мільйона гривень. У цьому році доход очікується значно вищий. Не варто забувати й про соціальний аспект. Завод переробляти сировину аж до квітня наступного року. А це означає, що 60 мешканців села всю зиму матимуть роботу й гарантовану зарплату. Вимальовалася й схема збуту готової продукції — в Івано-Франківську з'явилася підприємницька структура, яка взяла на себе цю функцію. Їй дихає в спину «Рівнельон».

— Ми співпрацюємо з прикарпатцями, — каже Нагірняк. — Вони одразу розраховуються. Якщо не грішми, то пальним або насінням. Маємо й запасний варіант. Наш льон охоче беруть країни Балтії.

Держава почала дотувати льонарські господарства. Вже другий рік поспіль на підтримку галузі виділяють по 8 мільйонів гривень. Цього, звичайно, мало. Але дарованому коневі, як мовиться, в зуби не заглядають. Торік ми взяли дотацію на суму 350 тисяч гривень. І вона нас добряче виручила. Не програла від цього й держава. Адже ми покрили їй позичений кредит насінням.

Я уважно стежу за кон'юнктурою ринку. Різко зменшила площі вирощування льону Росія, спад спостерігається і в Білорусі. Цим моментом треба скористатися Україні. Попит на льон буде завжди. Тож сам Бог велить реанімувати льонарську галузь.

На практиці пересвідчився: довгунець можуть вирощувати лише ті господарства, які мають в обороті багато ріллі й дотримуються сівозміни. Фермерові або власникові дрібного земельного паю ця культура не під силу. Тому держава повинна це збагнути й стимулювати тих, хто має для цього потенційні можливості.

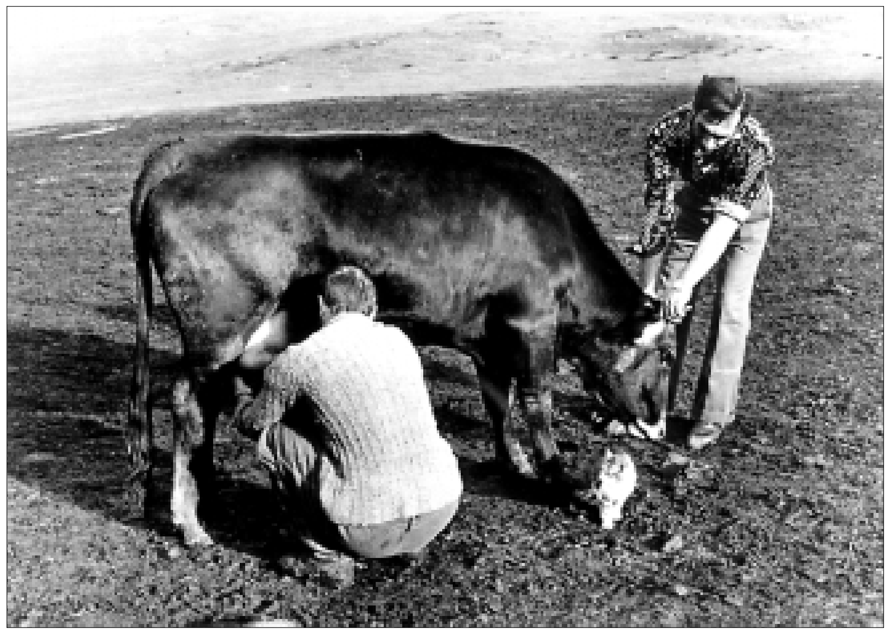
Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

До власних корівок — громадський підхід

Альтернатива

Півтора року тому в приватних підсобних господарствах Сергіївки Красноармійського району було 550 корів. Пасли їх, на порушення всіх правил, на землях, що перебували в державній власності. А що робити, коли гектари вже розпайовано, зокрема й колишні колгоспні пасовища, але наділи — далеко від домівок, куди, через зрозумілі причини, виганяти приватну худобу на випас геть не з руки? А на зиму сіно заготовляли, скошуючи його по «засіках» лісосмуг, а то й закуповували.

У селі спалахнули скандали: травостій, мовляв, витоптують, розвивається грунтова ерозія, а корму навіть для тих нечисленних корівок усе одно недостатньо. Все! Вирішили, треба об'єднуватися. Але як дістати наділи безземельним? На яких угіддях створити громадське пасовище і легалізувати права на ці гектари? Та й узагалі, казали ж бо: «Не розпайовуйте колгоспного пасовища!». А тепер ось морока, знову треба створювати.

Такі само проблеми і в селі Дмитрівка Шахтарського району. Проте і дмитрівці, і сергіївці із завданням впоралися. Як? На допомогу прийшли спеціалісти сільськогосподарської консультаційної служби ДонецькАгроКонсалт. Провели навчання: семінари для ініціативних груп, зустрічі із зацікавленими господарями. Розповідали про управління, утримання та догляд за пасовищем, запровадження нових технологій, оподаткування та права, ведення бухгалтерського обліку, маркетинг. 204 сергіївці та 186 дмитрівців повірили в ідею і створили громадські організації для її просування.

Звісно, можна було й поодинці. Кожному роздати конкретну ділянку державної землі під пасовище у короткочасне користування, кожний окремо оформить свої документи на наділ. Але, по-перше, скільки це оформлення коштуватиме, а по-друге, чи всім перепаде однаково віддалена ділянка (як відомо, в чужих руках і редька солодша, відтак — міжусобойчики)? І що, корову тримати на прив'язі, щоб не забрела на чуже? А доглядати за пасовищем як? А як зберегти обмежувальні таблички, за втрату яких передбачено штраф?

Інша річ — неприбуткова організація, у даному разі —асоціація власників великої рогатої худоби. Тут тобі й документ один, і умови для всіх рівні, і раціональне використання землі, і звільнення фінансових вкладів від податків, інші переваги.

І все-таки — де землю взяти? Довелося попрацювати над вишукуванням площ для збільшення кормових угідь разом із сільськими головами, керівниками сільгосппідприємств, районними відділами земельних ресурсів, спеціалістами філії інституту землеустрою та земельно-кадастрового центру при обласному управлінні земельних ресурсів. Нарешті, рішення про передавання землі в оренду терміном на десять років новоствореній організації ухвалила сесія сільради. При цьому виконання землевпорядкувальних робіт на 75 відсотків було профінансовано обласним управлінням земельних ресурсів, а решту 25 — ДонецькАгроКонсалтом.

Члени громади заготовили насіння багаторічних кормових трав, залужили еродовану ріллю, засіяли, випасали, косили. Менш як за півтора року здійснення проекту кормова база збільшилася на третину. Зросла й кількість великої рогатої худоби в приватних підсобних господарствах — майже на 200 голів.

Раніше кожний сам вирішував питання збуту молока. А тепер створена організація знайшла оптових покупців, які об'їжджають у встановлений час виробників, забирають молоко, сметану, сир. Тут-таки розплачуються і везуть товар на міський ринок. Схема виявилася такою привабливою, що навіть ті, хто не ввійшов до об'єднання, залучилися до неї.

Про актуальність розпочатої у Сергіївці та Дмитрівці справи свідчить той факт, що проект створення громадських пасовищ підтримано не лише на рівні області — ним зацікавився і Держкомзем України. Після лекцій, прочитаних сільським головам в обласному центрі, понад двадцять сільських рад виявили бажання запровадити такий проект на своїх територіях.

Нінель РИЖОК.

Донецька область.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Буде кому мекати, бекати, хрюкати й мукати

Перспектива

Інститут тваринництва центральних регіонів України після кількох років забуття відновив у Дніпропетровську свою діяльність. Почав з науково-практичної конференції «Шляхи розвитку тваринництва в ринкових умовах».

На жаль, галузь, у якій працюють наші вчені, пояснив жвавий інтерес аграрників до події директор інституту Володимир Козир, найдужче постраждала від трощів та перекосів останніх років, фактично занепала і зменшилася до небезпечних меж, за якими моторошно маячить і цілковите зникнення. Заніміли села, побіднішали вони й від того, що набагато поменшало в них живності, яка кувікає, кудкудакає, мекає, бекає, хрюкає та мукає. І рішуча земельна реформа хоч потенційно і передбачає, та на практиці поки що сповна не сприяє бажаним та цілком реальним масштабам відродження галузі. Як же в теперішніх обставинах якомога швидше повернути у села ферми та стайні, повні ситої і високопродуктивної худоби. Це запитання, на яке відновлений інститут над усе і намагається знайти відповідь.

Так от, інститутові треба дякувати, що на Дніпропетровщині з'явилося чимало новітніх агроформувань з поки що незвичними і трохи навіть дивними для нинішнього покоління назвами — «Агро-Союз», «Олімпекс-Агро», «Агро-Овен». Це саме вони розпочали утримувати набагато продуктивніших, ніж досі, корів, свиней, овець і птицю. Причому, за майже, донедавна «фантастичними», всілякими «холодними» та «комфортними» маловитратними технологіями, забезпечуючи водночас худобу фактично «вишуканим» кормоприготуванням. Тому висновок, на який спонукала наукова конференція, котра запропонувала чимало ідей, розробок, програм та рекомендацій, такий: уже найближчим часом не тільки не залишатимуться в області порожніми колишні корівники, свинарники, вівчарники та пташники, а й буде споруджено нові, обладнані набагато сучаснішим устаткуванням.

Це справді те прийдешнє, чекати якого довго вже не доведеться. А чому — знову пояснює Володимир Козир.

— Серед багатьох нових нині власників та співвласників землі, її інвесторів і орендарів, —каже Володимир Семенович, — домінували і ще домінують, на жаль, хибні уявлення про аграрний бізнес, суть яких: головне — посіяти, потім зібрати та продати збіжжя, і наче весь клопіт. Але тепер приходить прозріння, що вирощене зерно краще самим переробляти на корми і пропускати через тваринництво. Бо тонна яловичини чи свинини коштує в 4—5 разів дорожче, ніж тонна зерна.

А потужне і розвинене тваринництво — це ще й тисячі робочих місць, фінансове благополуччя сільськогосподарського виробництва та добробут його трудівників, нарешті, й неповторні вітчизняні продукти харчування, яким, ми вже встигли переконатися, немає гідної альтернативи в світі.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Проблема

Не заробила бабуся на бугая

З села Охрамієвичі, що в Корюківському районі на Чернігівщині, до райуправління сільського господарства прийшла бабуся, яка 40 років відпрацювала на фермі. І розповіла про свою біду. Навесні у пенсіонерки завалився сарай. Кинулася жінка по допомогу до голови реформованого КСП (очолює його та сама людина, що була й тоді, коли жінка ще трудилася дояркою). Керівник запитав: «А гроші в тебе є?» «Ні, —відповіла бабуся. — Але маю бичка, можу ним розрахуватися». «Бичок нам не потрібен...»

Пішла вона до магазину, розповіла про своє лихо односельцям. Ті відремонтували сарай, а за роботу забрали бичка. Але настала пора парувати корову. Повела її бабуся на ферму, та завідуючий відмовив пустити бугая. Мовляв, бабуся перша у списку людей, чиїх корів парувати не дозволено.

Подалася старенька з корівкою до голови сільгосппідприємства додому, але там сказали, що той у полі. Зверталася вона зі скаргою до і в. о. начальника райсільгоспуправління. Та хіба ж корова чекатиме, коли скінчиться тяганина? Коло замкнулося.

Валерій МАЧУЛА,
журналіст.

Чернігівська область.

Ясла повні. Де худоба?

У нинішньому агросезоні в Луганській області отримали добрий урожай зернових. Порівняно з попередніми роками ужинок називають рекордним. У тваринницькій галузі райдужна перспектива: кормів удосталь, перезимує. Полегшено зітхнув і споживач. Гадаючи, що велика кількість фуражного зерна та низька, порівняно з минулим роком, його вартість істотно посприяють збільшенню обсягів виробництва м'яса і зменшать ціну на цей сільгосппродукт.

— Так, корми є, — погоджується кандидат економічних наук Віктор Кущенко, — але нема найголовнішого — худоби. За останнім переписом, у реформованих господарствах області налічується приблизно 43—44 тисячі голів великої рогатої худоби. До 100 тисяч голів — у індивідуальних господарствах. У 2000-му селяни практично не отримали зерно на свої паї, отож не підвищували й чисельність поголів'я. Вельми сумнівно, щоб нині вони захотіли збільшувати чисельність худоби і птиці на своїх обійстях.

Як оптимальний варіант Віктор Кущенко запропонував керівництву області продавати селянським дворам концентровані корми за низькою ціною за умови, що молоко й м'ясо здаватиметься лише на державні переробні підприємства. Надто це стосується виробництва свинини. За розрахунками Кущенка, за правильного ведення господарства уже в січні можна отримати перший приплід, наприкінці року — ще один, а до 2003 року і взагалі значно збільшити поголів'я. Та поки що прогноз Кущенка невтішний: різкого стрибка у виробництві м'яса на Луганщині не буде. Отже, сподіватися на подешевшання м'яса і продуктів його переробки найближчим часом споживачеві не варто.

Цей прогноз підтвердили і в обласному управлінні АПК. З'ясовується, забезпеченість худоби кормами господарства показують низьку: лише 40—60 відсотків від потрібного для ситої зимівлі. Чи так воно насправді, чи сільгоспвиробники щось мудрують, фахівці обласного управління стверджувати не беруться. Одне вони знають напевно: нарощування обсягів у виробництві м'яса слід чекати не раніше 2004 року.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

Мал. Анатолія АНДРЕЄВА.

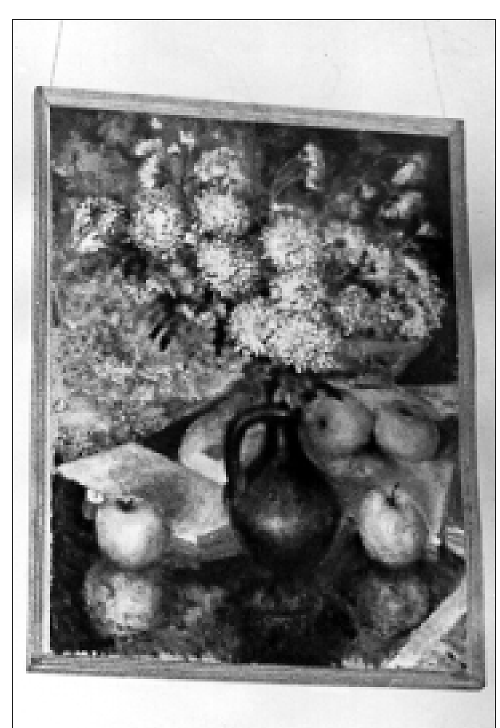

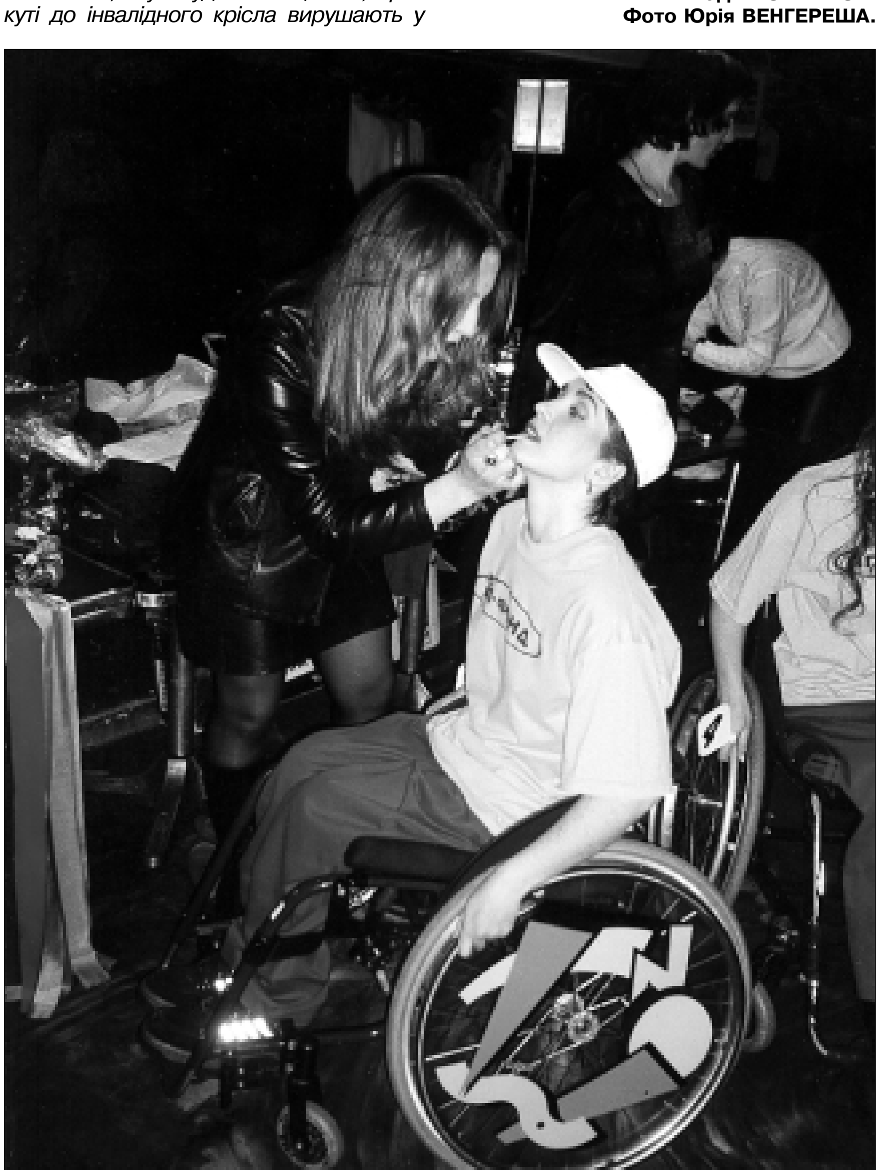
Силу духу до інвалідного візка не прикути

Кажуть, що здоровій людині потрібні тисячі різних речей, а хворій лише одна — здоров'я. Та коли на одужання немає навіть надії, до відчаю залишається один крок. Хтось робить його легко, навіть не намагаючись позмагатися з буденністю, а хтось долає перешкоди з такою впертістю, що сама доля ніяковіє і поступається шляхом. Незрячі малюють барвисті полотна, глухі чудово танцюють, прикуті до інвалідного крісла вирушають у кругосвітні подорожі, стають переможцями конкурсів краси... Кожен з цих людей щодня бореться за повноцінне життя. А насправді вони лише доводять нашу немічність — слабкість сили духу, відсутність волі до життя, невміння насолоджуватися сьогоднішнім днем. І, зрештою, стає зрозуміло, що інвалідність — це стан не здоров'я, а душі.

Надія ГОРБАТЮК.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

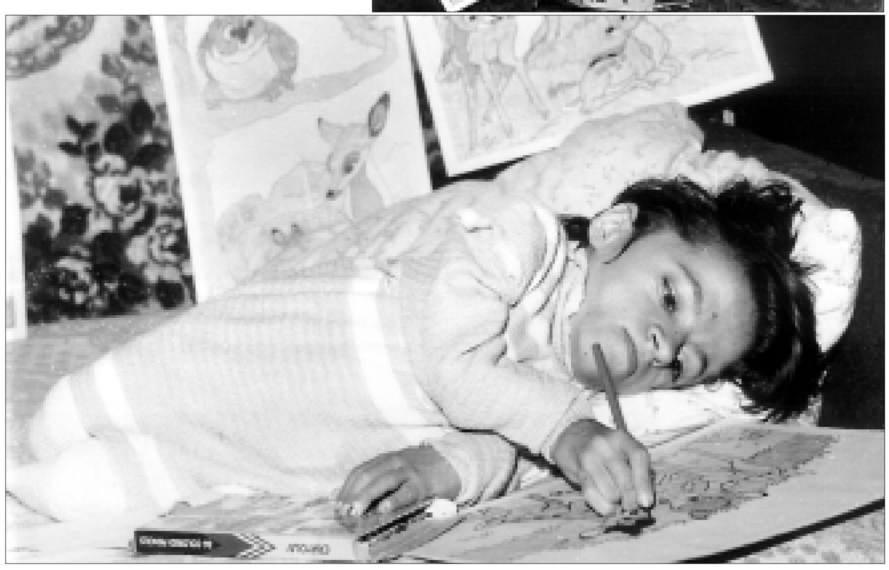

Незрячі малюють барвисті полотна, глухі чудово танцюють

Світ не замкнувся в чотирьох стінах

Ольга ридала в палаті пологового будинку, заламуючи руки. Вона благала про диво, але Бог мовчав, до неї він був жорстокий. У вухах голосом ката лунав жахливий вирок лікарів: «Ти ніколи не зможеш народити нормальну дитину!» А перед нею на ліжку лежав маленький живий згорток — її донька. Донька, яку матері три нескінченні доби забороняли бачити, «рятуючи» породіллю обманом. Донька, яка ніколи не зможе жити повноцінним життям...
Світлана дивилася на світ довірливим поглядом, крихітні пальчики на слабеньких ручках мляво ворушилися. Раптом її малесеньке личко зморщилося, вона заплакала від болю... Пізніше лікарі поставлять жахливий діагноз: хвороба Лайнштейна-Фроліка. Недосконалий остеогенез. Вроджена ламкість кісток. Деформація кісток верхніх і нижніх кінцівок із порушенням функцій IV ступеню.

Вона прийшла в цей світ з болем фізичним, до якого вона незабаром звикне, як до немуничості, як до частини свого буття на землі. Але буде ще й інший біль —душевний, глибокий і нескінченний, як сам Всесвіт людської душі.

Під час народження Світлана Решетняк отримала свою першу травму — перелом, дівчинці ушкодили ніжку. А потім... потім були безкінечні гіпси. Слабкі кісточки дитини ламалися від будь-якого необережного дотику до її кволого тіла.

— Що з моєю донькою? Чи можна її лікувати? Допоможіть! — благально просила молода жінка. Але медики визнали дівчинку безнадійною і навіть не повірили, що вона просто житиме. Материнські почуття не давали Ользі змиритися з цим. Вона шукала вихід. Потрібно врятувати донечку будь-що! І вона врятувала її любов'ю, безсонними ночами, сльозами і молитвами, невтомною турботою та теплом свого серця. Маленька вижила. Чи знала тоді нещасна родина, що це лише початок темного, нездоланного тунелю під назвою доля?

Світлана доросліщала і розумово розвивалася, як нормальна, повноцінна дитина. В дев'ять місяців вона вже почала говорити. Але минав час, а дівчинка так і не змогла ходити, ледве сиділа і дуже погано росла.

Через рік і 9 місяців Ольга Решетняк відчула, що знову вагітна. Страшний вирок, як незаслужений ляпас, завдавав жорстоких душевних страждань, отруюючи її життя і життя близьких людей. Ночами жінку душили сльози.

— Ти що, хочеш ще одного інваліда в сім'ю? — суворо, немилосердно запитував білий халат.

Але ось настав цей день, на світ з'явилася Галя —нормальна, здорова дівчинка. Вона росла, як усі діти, і разом з іншими пішла до звичайної школи. Так само, як і всі, вона гралася в «ану дожени» і «класики», відповідала на уроках. Дивлячись у її живі карі очі, відкрите привітне личко, було важко уявити, що десь у невеликому будинку, в маленькому дитячому ліжечку, лежить, спрямувавши в порожнечу кімнати погляд таких само бездонних карих очей, її рідна сестра-інвалід...

Світлана виявилася здібною дівчинкою, вона хотіла вчитися. Після наполегливих ходінь Ольги Іванівни до районного відділу освіти, слізних прохань посприяти хоча б у початковому навчанні доньки, їй все-таки поступилися. Чотири роки Світлану відвідували два вчителі молодших класів. Вони навчили її читати і писати, решті її навчили мати і книги, які з дитинства Світлана читала з насолодою, будь-які, всі, що потрапляли під руку. А ще вона змогла плести, вишивати, малювати. Своїми слабкими, змученими хворобами пальцями, вперше взяла олівець.

Швидко пролетів час. Світлані вже сімнадцять. Позаду даремні роки поневірянь по всіляких клініках, медичних дослідних інститутах і просто народних цілителях. Але ніхто не дав полегшення...

Хоча ні, була в житті Світланки така людина. Решетняки знайшли його випадково. Коли другі розводили руками, він простягнув руку допомоги. Обстеживши, сказав: «Кісткам дівчинки бракує кальцію, і коли б ви звернулися вчасно та від самого народження вводили в її організм кальцитрин — це змішнило б їх. Тоді, можливо, Світланка могла б потихеньку ходити».

Три роки їм допомагав таємний друг, але незабаром лікар звільнився з лікарні. Лікування дівчинки припинилося. Кальцитрин — дорогі ліки, такі необхідні Світлані почали зникати з аптечних прилавків. Разом з ними зникала надія на зміцнення сил, на життя без болю.

Рік у рік здоров'я Світланки погіршується, тепер вона не може вже сидіти без сторонньої допомоги, її руки ослабли і в змозі тримати хіба що олівець. З дитинства її захоплювала гра фарб на аркуші паперу. І вона наполегливо працювала. Малюнки у книжках були зразком для наслідування, окриляли фантазію. «Коли-небудь я теж зможу так малювати», —вирішила Світлана. Незабаром це захоплення стало головним джерелом фізичних і душевних сил, єдиною можливістю хоча б подумки подолати замкнутий простір чотирьох стін і зазирнути в інше, невідоме, життя.

Заповітна мрія Світлани здається їй нездійсненною. Вона хотіла б мати комп'ютер. Адже так вона зможе спілкуватися із зовнішнім світом, розширити свій кругозір, удосконалювати художні навички з допомогою комп'ютерної графіки, а найголовніше — знайти друзів.

Окрім батька, сестри і мами, які, втім, часто зайняті щоденними життєвими справами, у Світлани є маленький приятель — хвилястий папужка Прошка.

— Проша хороший, Проша хороший, — перебираючи чіпкими лапками по жердині, щебече бешкетник-птах.

Світлана посміхається у відповідь: «Я намалюю тобі казковий ліс». Світлана малює лежачи. На папері з'являються чудові герої Волта Діснея. Ось уже багато років вона живе у цьому доброму барвистому світі, де все поправно з допомогою чарівної сили олівців.

Натхненний погляд карих очей на мить відривається від заповітного аркуша й линe у манливий квадрат вікна. Там все, як і раніше: сіра дорога, мокра від дощу, автомобільна метушня, пішоходи, що поспішають. Життя триває...

Олена ГУКОВА.

Новоайдар
Луганської області.

На знімку: малюнки і дівчинка.

Фото Миколи ЛИТВИНЕНКА.

Друга молодість інтернату

У Міжнародний день інвалідів до Миргородської спецшколи-інтернату для дітей із зниженим слухом, як завжди, завітають шефи, спонсори (це ціла когорта тих, хто має почесне звання патріота інтернатної установи), щирі друзі загальноосвітніх шкіл міста з подарунками, а надто з благородними намірами, з теплим, щирим словом.

У свою чергу весь трудовий колектив спеціального навчального закладу, який очолює упродовж останніх двадцяти років Іван Петрович Дем'яненко, готує й від себе чи не найдорожчі подарунки своїм вихованцям. Тут уже третій рік з метою створення сприятливого морально-психологічного мікроклімату для дітей з особливими потребами та їхніх батьків впроваджується нова модель навчально-виховного процесу — школа-родина.

А ще, попри всі фінансово-економічні труднощі, щороку в інтернаті справляють обнови, здійснюючи без перебільшення значний обсяг ремонтно-будівельних робіт. До того ж не в останню чергу зусиллями самих педагогів і обслуговуючого персоналу — справжніх умільців і майстринь — Івана Кармазіна, Олександра Дем'яненка, Галини Богданенко, Валентини Покришко, Віри Філончик, Євгена Трибушного... Цього року перекрито дах двох спальних корпусів, які зблоковано з прибудованими чотирма кімнатами.

Відтепер малюки дошкільної та підготовчої груп, учні початкових класів, середнього віку і старшокласники відпочивають і проводять дозвілля кожен відповідно до свого віку й уподобань у спеціально обладнаних кімнатах. Спальні корпуси забезпечено гарячою і холодною водою, зрештою, всіма побутовими зручностями, яких не було в інтернаті від часів його заснування. А це більш як 60 років.

Стараннями дбайливих господарів, умілих організаторів і чуйних педагогів Миргородська спецшкола-інтернат для дітей із зниженим слухом немов переживає нині другу молодість на благо і радість її вихованців та їхніх родин.

Олексій ПОЛИВ'ЯНИЙ,
педагог школи.

Миргород
Полтавської області.

Юридична консультація

Як жити з інвалідом без голови?

Я з сином мешкаю в однокімнатній квартирі. З 1989 року син — інвалід I групи. Його захворювання (ДЦП) невпинно прогресує, а до всього того ще додалася шизофренія. Коли він був маленький, я терпіла. Та тепер йому 35 років. Постійно перебувати у психо-неврологічній лікарні він не може, але ж і я не можу з ним жити в одній кімнаті. Він часто хапається за ніж, загрожує кинутися з балкона, б'є мене. Може годинами сидіти перед телевізором, розмовляти з радіоприймачем, палити. І все це відбувається в одній кімнаті.

На квартобліку я перебуваю з 1978 року. Тоді ще син мав II групу інвалідності. А з травня 1990 року мене поставили на пільгову чергу. Та все безрезультатно. На всі мої запитання одна відповідь — черга ще не підійшла. Я розумію, що інваліди бувають різні: без руки, без ноги, сліпі. Та як жити в однокімнатній квартирі з інвалідом без голови?

Надія МИХАЛЬЧЕНКО.

Київ.

Коментар юриста

Так, за чинним законодавством України особи, що страждають від захворювань, передбачених затвердженим Міністерством охорони здоров'я України переліком захворювань, за яких особи, що страждають від цих захворювань, не можуть жити в комунальній квартирі або в одній кімнаті з членами своєї сім'ї, мають право на першочергове отримання житлової площі. У даному разі обидві недуги молодого чоловіка за наявності медичного висновку дають підстави для першочергового надання житлоплощі з окремими кімнатами.

Чорнобильські наслідки

Мене як військовозобов'язаного було призвано на військові збори для виконання обов'язків військової служби, пов'язаних з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи, внаслідок яких я дістав захворювання і став інвалідом. Який порядок надання мені пільг?

Костянтин ГУДЗЬ.

Львів

Коментар юриста

Питання надання статусу інвалідів війни військовослужбовцям із числа військовозобов'язаних, призваних на військові збори, врегульовано спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики від 01.12.97 р. № 24 та Міністерства оборони України від 28.11.97 р. № 428.

Пільги в такому разі надають згідно із Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», але за умови надання статусу інваліда Великої Вітчизняної війни.

Якщо в матеріалах пенсійної справи є довідка МСЕК із зазначенням причинного зв'язку захворювання з виконанням обов'язків військової служби з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, то питання надання статусу інвалідів війни військовослужбовцям із числа військовозобов'язаних, призваних на військові збори, слід розглядати з моменту наявності такого зв'язку, але не раніше, ніж з 25 червня 1996 року (моменту набрання чинності Законом України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» в редакції від 6 червня 1996 року).

У разі відсутності в довідці МСЕК причинного зв'язку захворювання з виконанням обов'язків військової служби з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, питання надання статусу інвалідів війни військовослужбовцям із числа військовозобов'язаних, призваних на військові збори, слід розглядати від дня звернення до органів соціального захисту населення після встановлення органами МСЕК такого причинного зв'язку захворювання.

Особам, на яких поширюється чинність ст.7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», надаються пільги, передбачені ст. 13 цього ж закону, та пенсії по інвалідності внаслідок Чорнобильської катастрофи підвищуються у таких розмірах:

на 400 відсотків мінімальної пенсії за віком — інвалідам війни 1 групи;
на 350 відсотків мінімальної пенсії за віком — інвалідам війни 2 групи;
на 200 відсотків мінімальної пенсії за віком — інвалідам війни 3 групи.

Марина КОВАЛЬЧУК.

І ПРИЙШЛА ВОЛЯ

Десять років всеукраїнському референдуму

БЮЛЕТЕНЬ

для голосування на всеукраїнському референдумі

АКТ

ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

— продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,

— виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами,

— здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто

ПРОГОЛОШУЄ

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ та створення самостійної української держави — УКРАЇНИ.

Територія України є неподільною і недоторканою.

Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і закони України.

Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

24 серпня 1991 року

«Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України?»

«ТАК, ПІДТВЕРДЖУЮ» **«НІ, НЕ ПІДТВЕРДЖУЮ»**

Залиште одну із зазначених відповідей, іншу викресліть.

Бюлетень, в якому під час голосування викреслені всі слова «Так, підтверджую» та «Ні, не підтверджую» або не викреслене жодне слово, визнається недійсний.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРЕНДУМ

1 грудня 1991 року

ПРОТОКОЛ

ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ ПО ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ТА З ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

На підставі протоколів комісії Кримської АРСР, обласних, Київської та Севастопольської міських комісій з всеукраїнського референдуму про результати підрахунку голосів при проведенні всеукраїнського референдуму з питання: «Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України?» Центральна виборча комісія по виборах Президента України та з всеукраїнського референдуму встановила:

1. Загальну кількість громадян, які мають право брати участь у всеукраїнському референдумі 37.885.555
2. Кількість громадян, які одержали бюлетені 31.943.820
3. Кількість громадян, які взяли участь у голосуванні 31.891.742
4. Кількість громадян, які відповіли «Так, підтверджую» 28.804.071
5. Кількість громадян, які відповіли «Ні, не підтверджую» 2.417.554
6. Кількість бюлетенів, визнаних недійсними 670.117

Голова комісії БОЙКО В.Ф. (прізвище, ініціали) (підпис)

Заст. голови комісії ЛАВРИНОВИЧ О.В. (прізвище, ініціали) (підпис)

Заст. голови комісії ТАЦІЙ В.Я. (прізвище, ініціали) (підпис)

Віталій Бойко: «Я не пригадую, щоб лягав спати»

Час збігає надзвичайно швидко — здається, лише учора мільйони українців прийшли на виборчі дільниці, щоб своїми голосами підтримати Акт проголошення незалежності України на всеукраїнському референдумі, а сьогодні виповнюється уже 10 років народному волевиявленню. Саме тому, на нашу думку, важливо зафіксувати спогади тих, хто був у вирі тодішніх подій. Саме тому своїм співрозмовником ми обрали нинішнього Голову Верховного Суду України Віталія Бойка, бо він тоді був головою Центральної виборчої комісії. Йому офіційно випала висока честь оголосити результати всенародного волевиявлення.

— Напередодні нашої розмови увечері я підняв свій архів, щоб щось згадати, щоб відновити в пам'яті ті часи. У мене є стенограма засідання Верховної Ради 24 серпня 1991 року, коли вирішувалося питання проголошення незалежності України і проведення референдуму на підтримку Акта проголошення незалежності. Дебати були надзвичайно бурхливими і складними — декілька перерв, декілька обговорень. Надзвичайно емоційних. І врешті-решт Голова Верховної Ради Леонід Кравчук поставив на голосування постанову про прийняття Акта проголошення незалежності України, яка також передбачала проведення загальнодержавного референдуму. Голосування було поіменне, і ця постанова набрала 346 голосів — конституційну більшість.

— А ви тоді уже були головою ЦВК?

— Так. Центральна виборча комісія у складі 35 осіб уже провела перші демократичні вибори народних депутатів. На один мандат тоді претендували від двох — у декількох округах — до 28 кандидатів. Це був далеко не простий процес. Процес навчання плюралізму, пропаганди своїх поглядів залежно від особистості і приналежності до певної політичної сили. Це накладалося на відсутність у нас досвіду.

Водночас хочу звернути увагу, що станом на 24 серпня уже йшов виборчий процес. Бо на початку липня було прийнято рішення провести 1 грудня вибори першого Президента на підставі тих змін, які були внесені у Конституцію України, і закону про Президента України. Доручили їх провести Центральній виборчій комісії з виборів народних депутатів України. І, як мовиться, —процес уже пішов. Було запитано відповідні кошти, почалося формування окружних і дільничних комісій.

Утворили 27 виборчих округів, близько 35 тисяч виборчих дільниць, а також відповідні комісії, які були спільними для виборів Президента і проведення референдуму. До складу комісій було обрано майже 370 тисяч осіб. І все це робилося на громадських засадах.

Зрозуміло, винесення Акта проголошення незалежності на підтвердження референдумом дещо ускладнило нашу роботу, бо треба було провести певну підготовчу роботу щодо проведення референдуму. А з другого боку — поєднання обох голосувань дещо і полегшило нашу роботу. Бо кандидати на посаду Президента водночас, агітуючи за свою позицію, всі як один закликали громадян України відмітити «так» у бюлетені.

У бюлетені наводився текст Акта проголошення незалежності і ставилося питання, на яке можна було відповісти «так» або «ні». Тобто все це було зроблено вчасно.

Якщо подивитися на передвиборні плакати кандидатів, то, наприклад, Ігор Юхновський випустив спеціальну газету «Ініціатива», в якій йшлося не тільки про життєвий шлях кандидата, а й викладалося бачення розвитку України як незалежної держави. На листівці Левка Лук'яненка була одна фраза: «Україна незалежна, єдина, багата». Така ж позиція була і в решти претендентів на найвищу посаду — Леоніда Кравчука, В'ячеслава Чорновола, Володимира Гриньова, Леопольда Табурянського.

Нашим нащадкам колись буде цікаво довідатися, як проходили вибори першого Президента і підготовка до всеукраїнського референдуму.

Що характерно? Ми прагнули насамперед зробити діяльність виборчих комісій прозорою, як і гарантувати прозоре проведення референдуму. Вперше Президія Верховної Ради, а вона могла приймати рішення в міжсесійний період, офіційно запросила спостерігачів з різних держав, у тому числі з республік, які входили до колишнього Радянського Союзу.

— А не пам'ятаєте, скільки їх було?

— Станом на 28 листопада були отримані позитивні відповіді від урядів США, Канади, Великої Британії, ФРН, Польщі, Європарламенту. Всього прибуло майже 60 спостерігачів. На виборчих дільницях у день референдуму висловили бажання побувати близько 300 іноземних журналістів.

Ми направили спеціальні листи усім виборчим комісіям про необхідність створити умови прозорості процесу голосування. І, до речі, жодних зауважень з цього приводу не було. Усе відбувалося так, як того вимагав тодішній закон.

До того ж виникало багато питань. На території України тоді було безліч військових частин Радянського Союзу...

— Десь півтора мільйона військовослужбовців.

— Так. І вони могли бути громадянами інших держав на той час, але вони знаходилися на території України. Це питання також спеціально розглядалося Президією Верховної Ради України. Вона визначила, що всі, хто знаходиться на території України у складі військових частин, користуються усіма правами громадян України, у тому числі правом брати участь у виборах і референдумі.

— Це було зроблено за вашим поданням?

— З таким поданням звернулася Центральна виборча комісія. Бо це питання — політичне і його міг вирішити тільки такий орган, як Президія Верховної Ради. А на підставі цього рішення ЦВК направила відповідні листи усім окружним і дільничним виборчим комісіям.

Кінець листопада 1991 р. Теледебати кандидатів у президенти України Гриньов, Кравчук, Лук'яненко, Табурянський, Чорновіл, Юхновський

Мені довелося суміщати тоді посаду голови Центральної виборчої комісії і Міністра юстиції в уряді Вітольда Фокіна, враховуючи надзвичайну важливість цієї події, значення в долі держави, в долі України. Доводилося багато давати інтерв'ю з питань підготовки до проведення референдуму, бо відстежувалося все, що тоді відбувалося в Україні.

Варто зазначити ще одну цікаву особливість тодішніх виборів глави держави. Кожен мав право заявити, що він хоче бути претендентом у кандидати на високу посаду. І таких претендентів було майже 100 чоловік. Шістьом ми відмовили. Бо, скажімо, хтось не знає державної мови, одному було менше 35 років, ще один проживав за межами України, а це суперечило чинному законодавству. Претендентам треба було також зібрати 100 тисяч підписів, їх перевірити. І це все було вперше. Яким чином перевіряти? Що треба враховувати? Треба видавати підписні листи, давати роз'яснення.

— А коли почали надходити перші результати?

— На 12 годину 1 грудня ми вже мали показник про явку на виборчі дільниці 52,2 відсотка виборців. Найвищий показник був у Хмельницькій, Житомирській, Вінницькій областях. Потім ми зібрали дані на 16 годину. На той час уже проголосувало 75,6 відсотка. А на 20 годину до виборчих урн прийшло 83,7 відсотка виборців. А в таких областях, як Львівська, Вінницька, Хмельницька, Тернопільська, Чернігівська, Рівненська, взяло участь більше 90 відсотків виборців.

Потім надійшли перші телеграфні повідомлення. 4 грудня ми вже мали усі офіційні дані.

— Але перші повідомлення про результати референдуму і виборів Президента пішли вже 2 грудня.

— Безперечно, ми вже мали уявлення, що референдум відбувся, що люди проголосували за незалежність України. Це треба було підкріпити офіційним рішенням Центральної виборчої комісії. Рішення було прийнято 4 грудня 1991 року. А 5 грудня голова Центральної виборчої комісії виступив з доповіддю на сесії Верховної Ради.

Що можна сказати з точки зору підбиття підсумків референдуму і виборів першого Президента? У голосуванні взяли участь понад 31,891 мільйона громадян України, або 84,4 відсотка від загальної кількості виборців. Відповіли позитивно на запитання референдуму — більш як 28,804 мільйона громадян, або 90,32 відсотка тих, хто брав участь у референдумі. Проти голосувало 2,417 мільйона виборців. Недійсними було визнано 670117 бюлетенів. Хотів би наголосити, що Акт проголошення незалежності було підтримано в усіх областях і в Автономній Республіці Крим.

Зрозуміло, ми також порівнювали дані, отримані 1 грудня, з результатами всесоюзного референдуму, який пройшов того самого року 17 березня. І треба нагадати: процент на підтримку незалежності був значно більший. Отож 1 грудня фактично було анульовано результати всесоюзного референдуму.

Зауважу: і спостерігачі, і кореспонденти іноземних засобів масової інформації відзначили, що у період референдуму і виборів Президента було дотримано всіх норм закону, а процедура голосування була прозорою, з дотриманням прав людини. До речі, тоді не існувало судового розгляду справ, пов'язаних з виборчим процесом. Остаточне рішення приймала Центральна виборча комісія або її робоча група.

— А ви, Віталію Федоровичу, відчували, що входите в історію? Чи навіть не задумувалися над цим?

— Для нас була зрозумілою історична сутність документів, які приймали. Ми вперше відчули можливість вирішувати свою долю широким загалом, усім народом, шляхом особистого волевиявлення. За нашої ментальності, тієї правосвідомості, яка склалася за часів командно-адміністративної системи, це — незвичайне відчуття. До речі, ми розуміли той процес і те, чим він повинен закінчитися.

— А ви персонально розуміли, що стали об'єктом історії?

— Кажуть: велич краще бачиться здаля. От тепер ще раз передивляєшся свій архів щодо питань, які вирішувалися напередодні референдуму, і відчуваєш справді важливість тих кроків у справі державотворення.

— А о котрій годині ви лягли спати?

— Я не пам'ятаю, чи взагалі лягав. Найцікавіше, що наступного дня журналісти звернули увагу, що на прес-конференції після проведення референдуму голова ЦВК десь півтори години відповідав на їхні запитання державною мовою. Мабуть, треба пояснити, що в той час діловодство здебільшого велося російською. Я перейшов на рідну мову автоматично, не замислюючись, бо це було нескладно, хоча русизми інколи траплялися.

— А коли надійшли останні дані?

— Зараз я вже не пригадую. З референдумом у нас проблем не було. Складнощі переважно виникали під час підрахунку голосів, які набрали кандидати на посаду Президента.

— А кандидати не набридали дзвінками?

— Ні. Ми турбувалися про одне: дотриматися рівності у використанні засобів масової інформації. Це була проблема з проблем. Треба враховувати ту ситуацію, яка була тоді в Україні. Один з кандидатів у Президенти, Леонід Кравчук, був і Головою Верховної Ради. І журналісти не могли не висвітлювати його діяльність на цій посаді. Тому були всілякі претензії з боку його суперників щодо його появи на екранах телебачення, на радіо, на шпальтах газет. Ми перевіряли скарги. У мене є графік виступів: хто скільки хвилин говорив, як висвітлений. Це питання було під контролем Центральної виборчої комісії. Щоправда, я подивився свої записи, і тепер бачу — певні відхилення мали місце. Але тоді не було, скажемо так, приватних ЗМІ.

Водночас хотів би звернути увагу на ще одну обставину: на той час значно зросла активність суспільства. Наприклад, було зареєстровано понад 150 громадських об`єднань, зокрема 11 партій, 15 фондів, 21 союз, 40 асоціацій, 47 інших громадських об`єднань.

— Давайте повернемося до складу тодішньої Центральної виборчої комісії. Хто, на вашу думку, заслуговує на похвалу?

1 грудня 1991 р. Всеукраїнський референдум на виборчій дільниці

— Насамперед я хотів би згадати Валентина Івановича Керненка, який тоді фактично керував апаратом ЦВК. До речі, у нас було десь п`ять чи шість штатних працівників. Усіх інших (майже 30 осіб) було направлено до нас з різних установ. Як тимчасових працівників, але всі заслуговують, щоб їх відзначити.

Зверну увагу і на те, що на той час пройшла певна кооптація членів Центральної виборчої комісії. Бо старий склад ЦВК було сформовано ще 1989 року, коли параметри підходу до її членів були інші. Головна вимога до них була одна — світогляд, оскільки існувала одна «керівна і спрямовуюча сила». І, безперечно, спершу Центральну виборчу комісію формували на таких засадах. Але після виборів я зрозумів, що настали інші часи. У Верховній Раді з`явилися люди, які не поділяли комуністичних поглядів, з'явилися нові партії. А їх представництва у ЦВК не було. І мені довелося провести надзвичайно велику роботу. Бо ставити просто питання про кооптацію не можна було. Отож довелося провести бесіди з десятком членів комісії, які після цього подали заяви на звільнення. І ми вирішили це питання надзвичайно толерантно. І тоді у ЦВК з'явилися представники інших політичних організацій. Зокрема, Олександр Володимирович Лавринович. На той час заступник голови Народного руху України. Він став заступником голови ЦВК. Прийшли представники Народної, Демократичної партій. І, якщо чесно, мені стало легше працювати. Мене менше почали піддавати критиці з боку тих сил, які десь у чомусь програли. Чи на довиборах до Верховної Ради, чи на президентських. Засідання проходило відкрито, усі питання вирішувалися шляхом голосування. Наша співпраця базувалася на одній умові: суворе дотримання закону.

— Дякую за те, що ви поділилися спогадами з читачами нашої газети про той незабутній час.

Розмову вів Володимир КОРОЛЮК.

Бліц-опитування

Яка подія сталася 1 грудня 1991 року? Як би ви відповіли на запитання референдуму сьогодні? Відповідають кияни

Чернявська Ірина, 19 років, студентка Київського національного економічного університету:

— Тоді відбувся Всеукраїнський референдум, на якому визнали незалежність України. Сьогодні я проголосувала б за незалежність.

Володимир, 65 років, висотник:

— У 1991 році Україна роз'єдналася з Росією. Я б за незалежність не проголосував. Хоч комуняки були й погані, але тоді все було. А зараз у країні безлад — Сталіна б сюди, він би швидко порядок навів.

Катерина Олександрівна, 40 років, медсестра:

— О Боже! А що відбулося першого грудня 91 року? Убий не пам'ятаю! На квартирі ми тоді жили... — Після натяку на незалежність: — Може, референдум? Я особисто... думаю, сьогодні проголосувала б за незалежність. Ще кілька років тому була проти, а зараз уже звикла — самі собі, своя країна, своя держава. А рівень життя став гіршим.

Пенсіонерка, назватися не захотіла, 62 роки:

— Я хочу краще жити, і все одно, де. У мене 80 гривень пенсії, з яких 40 іде на оплату комунальних послуг. Зараз не маю жодної копійки, а до пенсії ще два тижні. Добре, хоч борошно є, то щодня печу млинці і запиваю їх кип'яченою водою — навіть цукру нема. Для мене проблема, як вижити, а на незалежність мені начхати.

Масажист, 65 років:

— Я б і вдруге проголосував за незалежність. Країна має бути самостійною і не терпіти втручання збоку. Адже навіть кожна сім'я прагне жити окремо, а держава — це теж своєрідна велика родина.

Приходько Валерій, голова об'єднання «Екопреса», 37 років:

— 1 грудня 1991 року? Щось, мабуть, пов'язане з незалежністю, з референдумом... Я проголосував би так само — за незалежність. Тоді ще й президента обирали, і я віддав свій голос Юхновському. І зараз би за нього голосував, якби він балотувався.

Вікторія, 30 років, учителька в декретній відпустці:

— Мабуть, мене не треба запитувати, я по датах не пам'ятаю. А-а, ми тоді з чоловіком якраз зустрічатися почали!

Олена, 43 роки, мистецтвознавець:

— Це якісь події відбувалися... Для мене незрозумілі моменти... Я нікуди не ходила, трималась осторонь, не голосувала ні за, ні проти. І зараз би не голосувала —багато інших проблем.

Частенько зустрічалася відповідь типу: «Я не пам'ятаю, що вчора було, а ви хочете, щоб пригадав, що було десять років тому». А майже кожен другий відповідав з такою осторогою, наче завтра його за ці слова можуть кинути за грати.

30 листопада 1991 року.

30 листопада 2001 року.

Розв’язали принципові проблеми

(Початок на 1-й стор.).

Проте за всім політичним ажіотажем довкола саміту видно: багато хто з лідерів держав СНД намагається в Москві розв’язати власні політичні та економічні проблеми. Президентів країн Співдружності налякав той факт, що нині відбувається стрімке зближення двох «супер’ядерних» держав — Росії й США. На перший погляд, їх об’єднала боротьба проти міжнародного тероризму. Але лідерів пострадянського простору непокоїть, що сьогодні відбувається звичайний переділ сфер впливу. Іншими словами, вибору в колишніх радянських республік тепер практично не залишається. Росія економічно і політично почала домінувати у величезному євроазійському регіоні. І, схоже, Вашингтон не втручатиметься в російську зовнішню політику, жорстко не вимагатиме від Москви дотримання щодо СНД міжнародних звичаїв.

І все-таки українському політичному керівництву вдалося розв’язати низку принципових проблем. Президент Леонід Кучма домігся від свого російського колеги запевнення: 2002 року Москва нарешті погодиться з тим, щоб українські товари без жахливих податків і зборів потрапляли на величезний російський ринок. Володимир Путін ще раз підтвердив, що задоволений тим, як розв’язано проблему боргів України за російський газ. У Москві відбулася зустріч Анатолія Кінаха та Михайла Касьянова. Прем’єр-міністри обговорили коло питань, що їх винесено на засідання Змішаної україно-російської комісії зі співробітництва, котре, як планується, пройде через чотири дні в столиці РФ.

Світлана ФІЛІМОНОВА.

Москва.

За традицією, в середині священного місяця Рамадан настає свято Гіргіан. У ці дні мусульманські діти у святковому вбранні, з піснями обходять оселі. Господарі, прослухавши виступи маленьких артистів, мають почастувати їх солодощами і вручити подарунки.
***На фото АП:** представник американського командування в Кувейті полковник Ламм, «заколядований» місцевими дітьми.*

Воронін образився

Президент Молдови Володимир Воронін вважає, що з приходом до влади в Україні лівих сил його країні легше буде вирішити придністровське питання. Маються на увазі вибори до Верховної Ради, які відбудуться в нашій державі. «Зрозуміло, що ми підтримаємо комуністів, — сказав Володимир Воронін на прес-конференції перед відльотом до Москви на саміт СНД. — Ми розмовляли про це з Симоненком. Якщо вони переможуть, нам простіше буде створити спільні молдово-українські митні пости вздовж Придністров’я».

А діями нинішньої київської влади глава молдовської держави, м’яко кажучи, незадоволений. «У Придністров’ї продовжує процвітати контрабанда. Те, що вони там чинять, — беззаконня. Якщо це робиться за сприяння України, треба спитати й з України», — зазначив Володимир Воронін. Він також сказав, що проблему митного контролю буде порушено Молдовою на двосторонніх переговорах з Україною в процесі вступу останньої до СОТ. «За правилами СОТ кожна країна-кандидат має підписати угоду з кожною країною —членом організації. Ми подумаємо, коли ми підпишемо з Україною таку угоду», — заявив президент Молдови.

Опозиційна преса в Кишиневі дорікає президентові за те, що він «свідомо йде на загострення відносин із сусідньою країною». Віце-голова Демократичної партії Молдови Микола Андроник вважає, що «заява Вороніна про підтримку Симоненка — це втручання у внутрішні справи України, що скидається на відкриття «другого українського фронту».

Світлана ГАМОВА.

Кишинів.

Листівка бабусі Коула

На аукціоні в британському місті Вілтширі за 20 тисяч фунтів продано першу в світі різдвяну листівку. Її намалював 1843 року художник Джон Горслі на замовлення бізнесмена сера Генрі Коула, котрий хотів привітати свою бабусю. Листівку було віддруковано тиражем у тисячу штук, але нині відомі лише 12 примірників, які збереглися.

Візит з економічним підтекстом

Оптимізація і розширення україно-хорватських економічних зв’язків стануть головною темою візиту в Україну Президента Хорватії Стіпе Месича, який призначено на 3—4 грудня. Окрім двосторонніх переговорів на найвищому рівні, у програмі візиту — засідання Україно-хорватського економічного форуму, в якому візьмуть участь більш як сто представників бізнесових кіл двох країн. На засіданні прес-клубу при МЗС України, що відбулося напередодні форуму, Тимчасовий Повірений у справах Хорватії в Україні пан Мірко Танкосич відзначив, що наші країни мають схожі проблеми в економіці і наше співробітництво в цій сфері сприятиме їх щонайшвидшому розв’язанню. За його словами, хорватська сторона очікує кардинального збільшення економічного співробітництва. Товарообіг між нашими країнами за дев’ять місяців поточного року становив лише близько 38 млн. доларів і до кінця року планується на рівні 50 млн. Утім, порівняно з минулим роком (29 млн. дол.), можна казати про пожвавлення двосторонньої торгівлі. Купуючи в Хорватії харчові продукти, перероблене сільгоспобладнання, медикаменти, ми постачаємо метал, деревину, хімічну продукцію. Водночас український експорт у Хорватію перевищує імпорт. Звісно, Загреб зацікавлений і в збільшенні, і в збалансуванні товарообігу.

У решті сфер між нашими країнами немає жодних проблем, наголосив пан Танкосич. Обидві сторони зацікавлені у створенні транспортного коридору з Азії через Україну, Угорщину і Хорватію до країн Європейського союзу. Для реалізації цього проекту буде підписано міжурядову угоду про автомобільні перевезення. Тенденції до збільшення товарообігу між нашими країнами, що намітилися, покликаний закріпити меморандум про оптимізацію двосторонньої торгівлі, підписання якого відбудеться під час візиту. Також на переговорах розглядатиметься можливість транспортування каспійської нафти через Україну (магістраль Одеса—Броди, нафтопровід «Дружба») і Хорватію (під’єднана до «Дружби» гілка «Адрія») до Західної Європи. Пізніше, під час візиту міністра оборони Хорватії, планується підписання договору про військово-технічне співробітництво.

Олег ДЕНИСОВ.

Порушили традиції і... поплатилися

Під час традиційного свята «забивання свині» у старовинному угорському селищі Дарвашпуста сталася трагедія. Цього року селяни вирішили відмовитися від традиційних ножів і скористатися новітнім електрошоковим апаратом. Намагаючись забити першу свиню, 60-річний чоловік отримав удар струмом і загинув на місці. 20-річного хлопця, який поспішив на допомогу потерпілому, у важкому стані відправлено до лікарні. У третього учасника урочистостей стався інфаркт, і він також помер.

Помер Харрісон

У клініці Лос-Анджелеса помер легендарний музикант, учасник групи «Бітлз» Джордж Харрісон. Як повідомляє радіостанція Бі-бі-сі, причина його смерті —злоякісна пухлина. Йому було 58 років.

Запрошуємо японців

У рамках щорічного туристичного токійського ярмарку «Джата-2001» з ініціативи Посольства України в Японії проведено 2-й семінар з питань розвитку туристичного бізнесу як важливого напряму торговельно-економічних відносин між двома країнами. В ньому взяли участь представники японських туристичних компаній, що працюють на ринках Центральної Європи та СНД. Відкриваючи семінар, посол України в Японії Юрій Костенко наголосив на значних потенційних можливостях для успішного розвитку іноземного туризму в різних регіонах нашої держави.

Банки ПАР — не найнадійніші

В оприлюдненій у ПАР доповіді Південноафриканської банківської ради зазначено, що кількість збройних нападів на фінансові установи країни зросла на 43 відсотки порівняно з аналогічним періодом минулого року. В середньому бандити «беруть» близько 33 банків на місяць.

На думку посадових чинів, грабіжницький бум спричинило рішення деяких банків оголосити свої установи зонами, вільними від зброї. Підвищену увагу гангстерів до фінустанов можна пояснити й тим, що недавно в ПАР було оголошено про розпуск спеціального підрозділу поліції з боротьби з озброєним бандитизмом.

Закордон: велика українська мрія

III. Реанімуйте в нас ностальгію!

Український патріотизм має свої межі. Якщо тобі з року в рік кажуть, що ти житимеш краще, а ти вже не знаєш, чому вірити — чи то власним очам, чи то обіцянкам, хочеться гайнути світ за очі. Отак і народжується велика українська мрія: податися до країни, де всі ці обіцянки давно втілено в життя. От тільки не чекають на нас там з розкритими обіймами!

Як визнає Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко, Захід вкрай неохоче йде на поступки щодо забезпечення прав іноземців.

За словами начальника відділу міжнародних договорів Управління зовнішньоекономічних зв’язків Мінпраці України Сергія Пучкова, Україна уклала договори про взаємне працевлаштування і соціальний захист працівників-мігрантів лише з 10 країнами, у тому числі з Білоруссю, Росією, Чехією, Словаччиною та Польщею. Повномасштабні договори щодо соціального захисту громадян підписано з Іспанією, Естонією, Литвою, Латвією, Словаччиною, Чехією та Болгарією.

Кожна країна прагне захистити власний ринок праці —приміром, запроваджуючи квоти для іноземців. Чехія встановлює квоти для українців з 1996 року. Щороку близько 30 тисяч осіб мають право отримати дозвіл на роботу в цій країні — до речі, винятково за посередництва органів Державної служби зайнятості.

Тим, хто не пройшов конкурсний відбір у держцентрах зайнятості, пропонують свої зовсім не дешеві послуги приватні особи. За словами Сергія Пучкова, ще півтора року тому, щоб отримати ліцензію на посередницьку діяльність з працевлаштування за кордоном, фізичній особі достатньо було нашкребти 34 гривні (юридичній особі — 240 грн.), сплатити держмито, зареєструватися як суб’єкт підприємницької діяльності і прийти до Державного центру зайнятості. Щоб письмово повідомити про своє бажання займатися цією прибутковою справою. «Не видавати ліцензій ми просто не мали права, а видавши її, не знали навіть, з якою країною і в якому напрямі працюватиме посередник».

Ліцензію видавали на 3 роки, і підстав відібрати її органи контролю практично не мали. За такого потурання держави кадрові агентства росли, наче гриби після дощу: до літа поточного року Держцентр зайнятості устиг видати близько 1500 ліцензій! Згодом з такою самою швидкістю почала зростати купа скарг на недбале, а то й злочинне ставлення посередників до їхніх клієнтів.

Перевірити діяльність такої кількості фірм було просто неможливо. Для порівняння: у той самий час у Німеччині працювало лише 200 кадрових агентств, у Росії — близько 100.

В Україні з липня цього року механізм видавання ліцензій зроблено жорсткішим. Фізичні особи, що претендують на неї, тепер передусім мають подати документ про вищу освіту, юридичні особи — статут фірми, де має бути зазначено саме такий вид діяльності, і документ про оренду приміщення. Посередникові треба також отримати дозвіл у тій країні, куди він має намір відправляти своїх клієнтів.

До речі, за стандартами Міжнародної організації праці, і державні, і приватні кадрові агентства зобов’язані надавати свої послуги безплатно! Платити за це має роботодавець, який у цивілізованих країнах саме так і чинить.

Згідно із загальним правилом, щоб легально взяти на роботу іноземця, роботодавець має довести, що не може знайти на це місце кваліфікованого співвітчизника. А там, як правило, своїх фахівців вистачає.

Наші люди виконують найбруднішу й найбесперспективнішу роботу, за яку, до того ж, платять менше, ніж платили б на цьому самому місці шведу, американцю чи поляку. Та наші вважають за краще мовчки терпіти приниження цивілізованого суспільства. Не так воно просто — реанімувати втрачену ностальгію...

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Фотоусмішка

Народові доступніше не медичне, а звичайне голодування.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Подарунки

На день народження інспектора контрольно-вимірювального нагляду Сушка вже зранку натовпом посунули гості.

І кожен зі своїм презентом.

Ті, хто продає тканини, подарували йому метр завдовжки 94 сантиметри.

Ті, хто продає товар на вагу, — кілограмову гирю на 920 грамів.

Ті, хто торгує на розлив, — літровий кухоль місткістю 0,87 літра.

Споживачі електроенергії — «жучка», за допомогою якого можна брати струм поза лічильником.

А ще:

— градусник, який будь-де показує нормальну температуру;

— годинник, де година має п'ятдесят хвилин;

— калькулятор для позичальників: замість простих відсотків нараховує їм складні...

— І це все? — здивувався Сушко.

— Ні! Ще ось що!

І вручили йому гаманця. Винуватець торжества розкрив і побачив усередині пачку доларів.

— «Лялька»? — розчаровано запитав.

— За кого ви нас маєте? — обурилися гості. — У нас усе чесно!

Савелій ЦИПІН.

Терміновий виклик

Від хуліганів нині проходу нема. Причепляться на вулиці чи деінде — так і пильнуй, щоб чогось не відібрали.

Тут мене якось притиснули прямо в під'їзді: дай припалити, дай те, зрештою, виймай гаманця. Ледь вирвався від них — дяка Богові, якась пенсіонерка, почувши мій нелюдський вереск, відчинила двері. Вскочив я у квартиру, дивлюся у вічко, а ті жевжики стоять, зуби шкірять, чатують, поки я вийду з чужого помешкання.

Дяка Богові, в пенсіонерки — телефон. Спішно дзвоню в міліцію. Так і так, повідомляю, кричу і благаю, троє гевалів під дверима чужої квартири стоять, готові до нитки обібрати. Рятуйте!

— Сигнал прийнято! — оперативно відповідають з дільниці. — Але терміново вислати працівників до вас не можемо. Почекайте.

— Я то почекаю, — кажу. — Але ці лобуряки щось не схоже, щоб чекали. Та й перед чужими людьми незручно...

— Усі в нас зайняті, — правлять мені з міліції. — Одна група супроводжує народного депутата, друга охороняє нараду банкірів, третя цілодобово чергує на міському майдані, остерігаючись несанкціонованого мітингу. Ще одну групу найняв солідний бізнесмен, який зараз обідає у ресторані. Міліціонери вартують біля його стола. І ще... А ви, зрештою, хто такий?

— Пенсіонер я, — відповідаю.

— Дуже прикро, — співчувають на тому кінці дроту. — Якби хоч якийсь прибиральник із банку, чи там з крутих, — мо', й перегрупували б сили, терміново виділили когось із наряду. А так — самі бачите: всі зайняті, не вистачає людей. Чекайте...

Іван КИДРУК.

Тези і антитези

■ **Чесний аматор — працівник, потрібніший за професіонала-шахрая.**

■ **Скромне те суспільство, де люди продаються за невеликі гроші.**

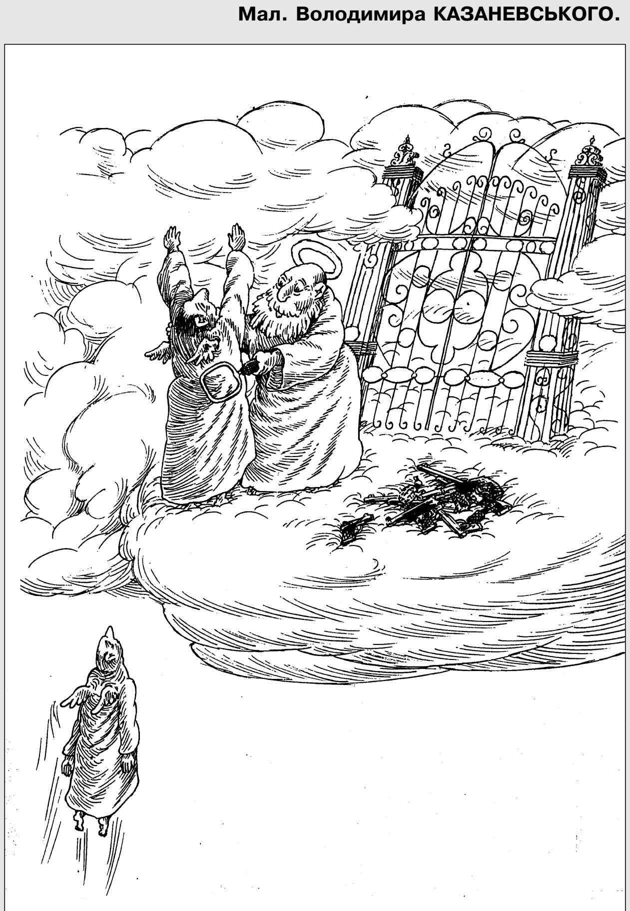
Володимир ГОЛОБОРОДЬКО.

Самозванці

Колись у Бога Прометей
Вогонь поцупив для людей.
Тепер людей грабують хами,
Щоб називатися богами.

Владимир СЕМЕНО.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Ослчча щелепа

Казка

Який випадок не візьми, Мінотавр є Мінотавр — чи бик це з людською головою, чи людина з головою бичачою. Інша справа — Кентавр — він лише на вигляд кінь, здається конем...

На відміну від Історії, яка знає усіх своїх (відомих Їй) героїв, не всі герої знають Історію. І, насамперед, історію своїх попередників. Як собі подібних.

І це герої. А що казати про негероїв?! Яким до героїв і справи ніякої не лише немає, але й мати її, хоч якусь справу, з ними (як і їхньою історією) вони не бажають.

Хоча деякі (можливі герої), мабуть, і хотіли б мати справу з історією героїв. Аби взяти їх за зразок. Проте не знають, де взяти їхню історію.

Звичайно, історія Геракла, усіх його дванадцяти подвигів (яких насправді було більше) відома майже усім, і тому є кого й що наслідувати. Проте, коли вдуматися: а який подвиг Геракла варто й треба наслідувати сьогодні, повторювати його, щоб зійшов він за подвиг?! Оскільки за Геракла зійти не може ніхто. Вбити якогонебудь лева у Київському зоопарку чи вепра в урядовому заповіднику? Вкрасти корову чи хоча б козу у якомусь спільному господарстві? Так за такий подвиг дадуть не Героя, а строк!

І тому єдиний подвиг Геракла, який можна наслідувати, — наведення ладу в Авгієвій оборі!

Проте спочатку треба потрапити туди!

Але спробуй сунься, хоча б сторожем: туди своїх бажаючих повно!

Тому, якщо й варто наслідувати сьогодні якийсь (чийсь) подвиг, то хіба що подвиг Самсона, його відоме биття ослячою щелепою. Коли однією своєю (ослячою) щелепою, і, можна сказати, одним махом, Самсон побив одразу цілу тисячу відомих як вороги філістимлян!

І хоча філістимляни були ворогами наших предків зовнішніми, ослача щелепа добра (якщо гарна ослача щелепа) і для побиття ворогів внутрішніх. Саме внутрішніх, причому таких, внутрішніших за які не буває — римських сенаторів, ворогів, більших як філістимляни. Яких теж класти можна одним махом, оскільки їх не тисяча, а наполовину менше. Отже, можна вкласти не махом, а напівмахом!

І хоча ослячу щелепу дістати й добути зовсім неважко, й навіть недорого, де, скажіть, узяти Самсона?! Здатного замахнутися щелепою.

Бо ж розмахнутися й віслюк може. Навіть щелепою Самсона, а не лише своїм хвостом.

Мирослав МИЛОРАДОВИЧ.

Куточок Буквоїда

Без Шустова не розібратись

«Чітко й МОЛОЖАВО вітай військового». (Стенд-настанова у військовій частині.)

Певно, малось на увазі російське «молодцевато». Українською — по-молодецьки, молодечо і под. Годяться і хвацько, браво. Хай уже старшина Ковальчук сам вибере.

А моложавий — той, хто здається молодшим за свої роки.

«У п. Литвина маленький ЮВІЛЕЙ — 2 роки, як він очолює...» (Газета «Високий Замок», 23 листопада.)

До справжнього ювілею героєві публікації ще дуже далеко, адже це слово означає круглу дату. Правильно — річниця або роковини.

«Будівництво нового фонтану, торговельних павільйонів та інших архітектурних ПРИКРАС обійшлося недешево». («Молодь України», 27 листопада.)

А й справді! Ніщо так не прикрашає наше сьогодення, як торговельні павільйони!

«...Прийняли з розпростертими руками». (Спортивний огляд на телеканалі «Інтер», 20 листопада.)

Тут теж не впоралися з російським словосполученням — з «распростертыми объятиями». По-українськи — «розкриті обійми». До речі, людину можна зустріти також радо, радісно і гостинно.

«Матч не став повторенням зустрічі піврічної ДАВНИНИ». (Газета «Хрещатик», 20 листопада.)

Давнина — це старі часи, минувшина («було це у сиву давнину»). А тут має бути «давність», тобто часова віддаленість, застарілість. Є також юридичний термін «строк давності».

«Легкие города — наши легкие». («Голос Украины», 20 листопада.)

Як же читати: гОрода чи городА? Як розуміти: «легкі містА» чи «легені мІста»? Без Шустова не розібратись!

Ваш БУКВОЇД.

■ 7 мішків гречаної вовни

Біда

Невдачею закінчилася спроба кизяківських телевізійників провести популярну телегру «Кохання з першого погляду». Коли Текля Степанівна, посьорбуючи перед телевізором чайок, раптом побачила серед учасників гри свого законного чоловіка, вона просто стерла телевізійну студію з лиця землі.

Соціологія

Соціологічне опитування, що проводилося серед студентів Кизяківського університету, встановило, що всі 100 відсотків студентів роботі ректорату просто-таки не нарадуються. Втім, хіба могло бути інакше, якщо за умовами опитування кожного незадоволеного автоматично відраховують із університету?

Приємна новина

Наказом міністра охорони здоров'я Бананового Маразмадору епідемію грипу цього року в республіці відмінено.

Офіціоз

У Кизяківській держадміністрації відбулися чергові урочисті збори і знову під девізом: «Ми справі мафії вірні!» Генеральний продюсер побажав лишитися невідомим.

Знов заплутались

Минулого року в Банановому Маразмадорі відкрито ще 54289506 кредитних ліній. Тепер цих ліній у республіці стільки, що клубок, який вони утворили, не розплутає і сотня Скотланд-Ярдів!

Реклама

Шкарпетки, заштопані моєю дружиною Ольгою Сидорівною, — це супер!

Олександр ПЕРЛЮК.

Мал. Василя ФЬЛЬОРКА.

Петро ТОЛОЧКО

Двірцеві інтриги

3. Рюрик Ростиславич — князь і чернець

Дивно, але ця драматична історія взаємин двох близьких родичів — Рюрика Ростиславича, великого київського князя, і Романа Мстиславича, волинського та галицького князя — майже не знайшла відображення в київському літописанні. Детально, хоча й не без деякої упередженості, її викладено лише в Суздальському літопису, до якого він вводить іще одну дійову особу — Всеволода Юрійовича — старійшину руських князів. Окрім того, що вони були кревними родичами, цих князів об'єднували й сімейні узи: Роман Мстиславич був одружений з дочкою Рюрика Ростиславича, а дочка Всеволода — замужем за сином Рюрика Ростиславом.

Вступ дружин Романа Мстиславича в Київ і відправлення грамоти Рюрику Ростиславичу

Здавалося, були всі умови коли не для сімейно-дружніх, то бодай для добросусідських відносин. Проте в реальному житті все склалося інакше. Князі поводилися так, наче жодні родинні узи їх зовсім не зв'язували. Впродовж останніх п'яти років XII і перших п'яти XIII ст. вони витончено плели один проти одного інтриги, а часом і схрещували мечі. Літописець списує виникнення князівської ворожнечі на підступи диявола, який не хотів миру в роді християнському. Справжні причини ворожнечі були інші: влада, володіння, маєтки.

Сидячи у Володимирі-на-Клязьмі, Всеволод пильно стежив за життям Південної Русі. Союз Рюрика Ростиславича та енергійного волинського князя Романа Мстиславича, що окреслився, видався йому небажаним, небезпечним для його номінального, по суті, старшинства серед руських князів. Всеволод наполегливо шукає привід порушити цей союз і зрештою знаходить його. Підступність задуму суздальського князя була така велика, що наслідки його реалізації давалися взнаки впродовж усього зазначеного періоду.

Знаючи, що Рюрик Ростиславич дав Романові великий надіп на чолі з Торчеськом, Треполем, Корсунем, Богуславом і Каневом, Всеволод вимагає аналогічно наділити і його. Рюрик, звісно, не заперечує, але хитрий Всеволод наполягає на тій волості, яку київський князь щойно віддав Романові. І не просто віддав, а закріпив цей акт хресним цілуванням та обіцянкою **«нє отдати никому жє»**. Рюрик, не бажаючи порушувати хресне цілування, просить Всеволода погодитися на будь-яку іншу волость. Але тому потрібна саме ця, бо мета його вимоги — не так нові придбання, як розпалювання ворожнечі серед князів. Рюрик не поступався, і тоді Всеволод пригрозив походом на Київ.

Важко сказати, чи здійснив би він свою погрозу, якби не завагався Рюрик. Він звернувся до митрополита Никифора за порадою. Той заявив, що їх (митрополитів) поставлено від Бога запобігати кровопролиттю в Руській землі, а тому він знімає з Рюрика хресне цілування Роману і просить передати волость Всеволодові як старшому. Замість відібраної Романові треба дати іншу. Рюрик відправив гінців до волинського князя з викладом поради митрополита, і Роман несподівано погодився з ним. Мало того, він не проти не тільки взяти іншу волость, а й отримати за відібрану грошову компенсацію: **«А мнъ любо иную волость в тоє мъсто даси, лубо кунами даси за нєє».**[1]

Діставши згоду Романа, Рюрик з чистою совістю передав його волость Всеволодові Юрійовичу. Здавалося, інцидент вичерпано, та де там. Всеволод чинить нові підступи, які мали б зруйнувати згоду Романа. В чотири міста — Корсунь, Богуслав, Треполь і Канів — суздальський князь садить свої посадників, а п'яте віддає своєму зятю Ростиславу, тобто синові Рюрика. Звістка про те, що Торчеськ опинився в руках Ростислава, розлютила Романа. Він сприйняв це як особисту образу. Вирішивши, що все це з передаванням волості Всеволоду було задумано лише для того, щоб забезпечити благополуччя Ростислава, Роман шле до Києва послів і звинувачує Рюрика в нещирості. Той виправдовується і ще раз просить Романа погодитися з цим переділом. Головним аргументом стало начебто старійшинство Всеволода серед руських князів. **«Ты жє знаєшь, — каже Рюрик Роману, — что намъ бєзо Всєволода нєльзя быти, положили єсмы на нємь старъшинство вся братья во Владимєръ плємєни».**[2] Але Роман уже не приймає пояснень тестя. Він ображений і жадає помсти. Союзниками в цьому він бачить чернігівських князів і підбурює їх виступити разом на Рюрика. У разі успіху Роман обіцяє віддати Київ Ярославу Всеволодовичу Чернігівському. До антикиївського союзу Роман намагається залучити ще й поляків, проте з цього нічого не вийшло.

Казимировичі заявили, що раді йому допомогти, але бояться свого дядька Мешка, який хоче витіснити їх з волостей. Вони пропонують виступити спочатку на Мешка, а вже потім — так само дружно на Рюрика. Роман приймає цю пропозицію і виступає проти Мешка.

Взяття і пограбування Києва військами Рюрика Ростиславича

Той не хоче війни і просить Романа примирити його з племінниками. Боючися залишитися без союзників у поході на Київ, волинський князь відмовляється піти назустріч Мешку. В битві, що відбулася, він, проте, зазнає нищівної поразки, дістає поранення і, спіймавши облизня, повертається до Володимира.

Звісно, після цього ні про який похід на Київ нічого було й думати. Довелося посилати до Києва послів і просити пробачення у Рюрика та митрополита Никифора. Рюрик приймає покаяння Романа, приводить його до присяги на вірність і передає йому волость на чолі з Полонним, а також іще якийсь наділ на Корсуньщині.

Як покажуть наступні події, покірність Романа була тактична, спричинена обставинами. Насправді між ним і Рюриком пролягла нездоланна тріщина ворожнечі. З'ясувалося, що його почав гнітити і шлюб з дочкою Рюрика Предславою, яку він намагається постригти в черниці. Спроба ця не вдається, і Предслава їде від Романа до батька в Київ. Тепер волинський князь почувається вільним від будь-яких зобов'язань перед Рюриком. Його орієнтація на союз з чернігівськими Ольговичами стає визначальною. Періодично Роман здійснює наїзди на Київську землю, а також на володіння брата Рюрика Давида і сина Ростислава.

Великокнязівське становище Рюрика стає дедалі менш міцним. Усі південноруські князі посварені один з одним, усі створюють протиборствуючі коаліції. Рюрик не справляється з роллю київського князя. Все відбувається в цілковитій відповідності із задумом Всеволода. Він намагається грати роль вищого арбітра, мирить Романа Мстиславича і Ольговичів з Рюриком Ростилавичем, садить князів у Новгороді, Переяславлі. Суздальський літописець вочевидь перебільшує загальноруське значення Всеволода Юрійовича, але розбрат у стані князів, безумовно, допомагав йому створювати видимість свого старійшинства.

Близько 1201 р. суперечності між Рюриком і Романом вилились у відкрите воєнне протиборство. Домовившися з чернігівськими князями, Рюрик вирішує виступити на Романа і зразково його покарати. До Києва прибувають чернігівські дружини, але замість того, щоб, об'єднавшися з київськими, продовжити шлях на Галич, зупиняються в столиці на тривалий постій. Саме тоді звістка про приготування Рюрика доходить до Романа. Він робить стрімкий марш-кидок до Києва і заволодіває столицею Русі.

Безпечність Рюрика не має пояснень. Він бенкетував у князівському палаці з Ольговичами, а в цей час до Києва вже вступали полки Романа Мстиславича. Вступали без найменшого опору з боку киян. Навпаки, вони перейшли на бік галицького князя і відчинили йому Подольські ворота в Копиревому кінці. В'їхавши на Подол, Роман шле послів у Верхнє місто до Рюрика і Ольговичів з пропозицією здатися.

Ультиматум Романа було прийнято з незрозумілим поспіхом. Якби Рюрик і Ольговичі були холоднокровніші, вони могли б виправити свою помилку. У Верхньому місті було достатньо сил для відбиття ворога, а київська фортеця практично була недоступна для нього. Проте союзники, очевидно, деморалізовані тим, що сталося, і гадки не мали про оборону. Ворота фортеці були відчинені, і Роман Мстиславич урочисто в'їхав на князівський двір.

Як же розпорядився він своєю безкровною перемогою? Ольговичів він привів до присяги і відпустив до Чернігова. Рюрика Ростиславича відіслав до його родового володіння в Овруч. У Києві Роман посадив луцького князя Інгваря Ярославича, свого двоюрідного брата. Суздальський літописець стверджує, що Інгваря посадили на київський престол Всеволод і Роман, але це слід вважати його місцевим патріотизмом. На перший погляд може здатися, що Роман не сповна скористався сприятливою ситуацією. Передусім викликає подив, чому він сам не сів у Києві. Конкретної відповіді на це запитання в нас немає. Можливо, причиною цього був Галич. Роман тільки недавно оволодів столицею Галицької землі і, може, боявся втратити її, перейшовши до Києва. А може, свідомо не хотів зв'язувати себе формальними зобов'язаннями щодо Києва, який і так фактично був у його руках. Адже якби він сів на київський престол деюре, йому теж довелося б зіштовхнутися з претензіями багатьох князів. Навряд чи він був такий наївний, щоб думати, начебто в нього не буде в цьому суперників.

З'ясувалося, проте, що й за такого розв'язання проблеми боротьба за Київ не припинилася. Законним його володарем, як і раніше, вважав себе Рюрик Ростиславич, який сидів на київському престолі з кінця 70-х рр. XII ст. Тепер він був в Овручі, але чекав сприятливої нагоди, щоб знову повернутися до Києва. Така, як свідчить Суздальський літопис, випала вже наступного року. Скориставшися тим, що Роман пішов у похід на половців, Рюрик з допомогою Ольговичів і половців заволодів Києвом. Літописець зазначає, що **«створися вєлико зло в Русстъи зємли, якого жє зла нє было от крєщєния надъ Кыєвомъ».**[3] Він описує картину страшного погрому. Поділ

(Закінчення. Початок у №№ 216, 222 за 17, 24 листопада 2001 року).

Справжні причини ворожнечі: влада, володіння, маєтки

на Русі

було спалено, Гору взято, митрополію та Десятинну церкву розграбовано, в монастирях зірвано ікони, забрано **«крєсты чєстныє и сосуды священные, и книгы, и порты блажєнных первых князєй, єжє бяху повъшали в церквахъ святыхъ на память собъ».**[4] Старих і немічних ченців і священиків було перебито, молоді **«дщєри и сыны»** потрапили у полон до половців.

Не може бути сумніву, що автор цього повідомлення належав до числа недоброзичливців Рюрика. Звісно, озлоблений підступною зрадою киян попереднього року, князь міг стратити якусь кількість їх. Могли взяти ясир як плату за допомогу в оволодінні Києвом і половці. Щось, безумовно, було пограбовано і спалено. Проте є підстави гадати, що безчинства Рюрикової раті в 1202 р. надто перебільшено. Суздальський літописець навмисне згустив барви, мабуть, щоб урівноважити це взяття столиці Русі з тим, яке було зроблено в 1169 р. союзниками Андрія Боголюбського. Ту подію описано київським літописцем практично так само, як і цю —суздальським. Археологічні дослідження, проведені в різних частинах старого міста, не підтверджують свідчень літописців про його тотальний розгром ні в 1169, ні в 1202 рр. З точки зору Рюрика, котрий намагався повернутися на свій престол, розорення Києва взагалі видається безглуздим.

Нове утвердження Рюрика на великокнязівському престолі, як свідчить літопис, відбулося за згодою Всеволода Юрійовича і Романа Мстиславича. Роман начебто порадив Рюрикові послати до Всеволода посла з проханням віддати йому Київ, а той, боголюбивий і милосердний, не пам'ятаючи зла Рюрикового, погодився виконати його. Обмін посольствами між названими князями був цілком можливий, він обумовлювався етикетом міжкнязівських відносин, але вважати, що Київ піднесли Рюрику Роман і Всеволод як подарунок долі навряд чи можна. По-перше, він був єдиним його законним володарем, а по-друге, підтвердив своє право силою. Всеволоду і Роману довелося лише погодитися з тим, що відбулося без них.

Наступний конфлікт між Рюриком і Романом стався, очевидно, близько 1203 р. Його ніщо не віщувало. Князі підтримували добрі стосунки і спільно воювали з половцями. У черговий похід виступили Рюрик Київський, Ярослав Всеволодович Переяславський, Роман Галицький та інші князі. Воєнна акція виявилася дуже успішною. Додому руські повернулися з багатою здобиччю. **«И бысть радость вєлика всьм хрєстьянам Русской зємли»,** — підсумував свою розповідь літописець.

Захоплення і постриження в монастир Рюрика Ростиславича Романом Мстиславичем

Після перемоги над половцями вони зібралися в Переяславлі на мироположення волостей. Передбачався, очевидно, певний перерозподіл володінь згідно з реальними заслугами того чи того князя перед Руссю — **«Кто како тєрпєлъ за Русскую зємлю».** Цей Переяславський з'їзд князів нагадав Любечський і за характером обговорюваних питань, і, на жаль, за його наслідками. Згідно з твердженням літописця, всемогутній диявол учинив велике сум'яття серед князів, і зустріч, яка обіцяла бути форумом злагоди, закінчилася новими чварами.

Звісно, важко було чекати, щоб князі самокритично оцінили свої заслуги перед Руссю і справедливо розділили її волості. Можливо, що на з'їзді в Переяславлі з цього приводу виникли суперечки. Можливо, якісь претензії були і з боку патріарха південноруських князів Рюрика Ростиславича. Реакція Романа була швидка й неадекватна. Він наказав полонити київського князя, відвезти до Києва і постригти в монахи. Аналогічну долю визначив Роман дружині Рюрика, а також його дочці, своїй вінчаній дружині. Їх відіслали до монастиря і постригли. Те, чого не вдалося здійснити в 1196 р., було зроблено тепер. Синів Рюрика — Ростислава і Володимира — Роман полонив і повів з собою до Галичини: **«Романъ ємъ Рюрика, и посла в Києвъ, и постриже в чєрнци, и жєну єго и дщєрь єго».**[5]

У Новгородському літопису вказано, що виконавцем цієї акції був якийсь В'ячеслав, мабуть, воєвода Романа.

Завершивши Переяславський з'їзд відправленням до монастиря великого київського князя Рюрика Ростиславича, Роман дав князям наочний урок на тему, хто в домі господар. Навряд чи таке посилення позицій галицького князя могло сподобатися Всеволоду Юрійовичу. Те, що сталося, як запевняє літописець, дуже засмутило його. Він шле своїх послів у Галич до Романа і вимагає звільнити сина Рюрика та його зятя Ростислава. Роман не наважився ослухатися Всеволода і відпустив Ростислава до Києва, де його проголосили київським князем.

Отже, події 1203 р. принесли задоволення Роману, який, нарешті, розквитався з Рюриком за зневажання своєї честі, і Всеволоді, який фактично сів на київський стіл свого зятя Ростислава. За долю Рюрика, мабуть, не занепокоївся жодний із князів-суперників. Очевидно, він так і прожив би останок своїх літ благочестивим монахом в одному з київських монастирів (може, в Михайлівсько-Видубицькому), якби не позбавила його такої долі раптова смерть Романа Мстиславича. В 1205 р. його було вбито поляками під Завихостом.

Дізнавшися про цю радісну для себе новину, Рюрик негайно скинув чернече вбрання і знову сів на київський престол. **«Рюрик жє слышавъ сє, ожє убьєнъ бысть Романъ, ижє въ и постриглъ, и смєта с сєбє чєрнєчьскиє порты, и съдє Кыєвъ».**[6] Він хотів розстригти і свою дружину, але та вже відвикла від бурхливого князівського життя і не захотіла піти з монастиря.

Смерть Романа Мстиславича не принесла полегшення князівській долі Рюрика. Після 1205 р. у нього з'являється новий сильний суперник — чернігівський князь Всеволод Чермний. У 1206 р. він виганяє з Києва Рюрика, котрий знову йде до Овруча. Зібравши сили, він того самого року повертає собі київський престол. Аналогічні вигнання траплялися також і в 1207 р. Поперемінне володіння Києвом закінчилося тим, що в 1210 р. князі обмінялися престолами. Всеволод зайняв Київ, а Рюрик — Чернігів. Тут же в 1212 р. він і закінчив своє драматичне життя. Характерно, що того самого року помер і третій герой цього нарису — Всеволод Юрійович. Лише на два роки пережив їх Всеволод Чермний.

Присяга на хресті Рюрика Ростиславича Всеволодові Юрійовичу

[1] ПСРЛ. — т. 2 — Стб. 684—685.
[2] Там же. — Стб. 686.
[3] ПСРЛ. — т. 2. — Стб. 418.
[4] Там же.
[5] ПСРЛ. — т. 2. — Стб. 420.
[6] ПСРЛ. — т. 2. — Стб. 426.

! У номер

Регіональна політика широким планом

Представлена в єдиному на сьогодні всеукраїнському громадсько-політичному журналі «Губернатор»

Цінність цього видання вже підмітили читачі першого номера, що побачив світ напередодні 10-річного ювілею незалежності України. Досвід роботи місцевих органів управління за роки розвитку нашої молодої держави і на перспективу — саме те, чого не зустрінеш поки що в жодному підручнику. Розрізнено й фрагментарно торкаються цієї теми економісти-аналітики. Але спостереження й висновки практиків — керівників адміністративних територій, підтверджені фактами трудового життя заводів, компаній та фірм, банківських структур та закладів гуманітарного профілю, демонструють справжній стан справ.

Яке реальне наповнення заклику Президента України Леоніда Кучми «Сильні регіони — сильна держава»? Це з'ясовують журналісти «Губернатора» на чолі з автором проекту і головним редактором видання Богданом Білейчуком.

Другий номер журналу присвячений безпосередньо Одеській області. Саме Одещина концентрує в собі і грандіозні можливості розвитку, і не менші проблеми, що гальмують цей процес і потребують активної уваги держави.

Зі свого боку місцеві структури виконавчої влади під керівництвом губернатора області Сергія Гриневецького вже запропонували чимало конкретних методів і шляхів розв'язання складних питань. Наявні також і значні успіхи краю. З яскравої та різноманітної палітри інтересів і справ самого губернатора постала багатопланова розповідь про людей Одещини — від Героїв України та олімпійських чемпіонів до звичайних землеробів та рибалок...

У друці — третій номер журналу, присвячений Львівській області та досвіду роботи губернатора М. Гладія.

Як утілюється в життя «Концепція державної регіональної політики» у промислових регіонах країни — *читайте в наступних числах «Губернатора».*

Постановлением Хозяйственного суда Херсонской области от 14.11.01 г. по делу № 6/1-Б АОЗТ «Домостроительный комбинат», 73000, Херсонская область, г. Херсон, ул. Домостроительная, 11, р/с 26007302770779 в Комсомольском отделении ПИБ, МФО 352231, код ОКПО 05424325, признано банкротом и открыта ликвидационная процедура. Ликвидатором назначен Шраменко А. Н., лицензия серии АА № 249898 от 22.10.01.

Господарський суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) порушив справу № 6/41-Б від 08.11.2001 року про банкрутство ВАТ «Генічеська харчосмакова фабрика» (75500, вул. Гоголя, 54, м. Генічеськ Херсонської області) р/р 26000410, МФО 352509, код 00380178 АППБ «Аваль» м. Каховка.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

Дочернее предприятие «Техноторговый центр № 3 «Гарант» акционерного общества закрытого типа «Запорожское производственное объединение «Гарант», зарегистрированное Орджоникидзевской районной администрацией 22 января 1999 года № 2548951610000132, идентификационный код — 30293669, ликвидируется.

Претензии принимаются в течение двух месяцев по адресу: 69057, г. Запорожье, ул. Седова, 8.

Балансовий звіт
АБ «Брокбізнесбанк»

(тис. грн.)

Активи	01.10. 2001 р.	01.01. 2001 р.
Готівкові кошти	8 974	5 276
Банківські метали	1 050	—
Кошти в НБУ	32 417	52 277
Казначейські цінні папери та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
Кошти в інших банках	227 863	190 128
Цінні папери в портфелі банку на продаж	0	0
Цінні папери в портфелі банку на інвестиції	87 447	83 800
Кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	446 320	256 151
Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	2 203	203
Основні засоби та нематеріальні активи	52 924	50 747
Нараховані доходи до отримання	20 809	19 029
Інші активи	70 044	48 131
Баланс	950 051	705 742
Пасиви	01.10. 2001 р.	01.01 .2001 р.
Кошти банків	67 363	90 225
Депозити та кредити банків	162 483	95 418
Кошти клієнтів	354 833	315 397
Субординована заборгованість	85 184	84 710
Нараховані витрати до сплати	1 476	719
Інші зобов'язання	208 838	57 038
Зобов'язання	880 177	643 507
Капітал банку, у т. ч.	69 874	62 235
зареєстрований статутний капітал	25 372	16 922
Баланс	950 051	705 742

Звіт про прибутки та збитки

	01.10. 2001 р.	01.10. 2000 р.
Доходи	54 897	70 837
Витрати	53 488	69 201
Прибуток	1 409	1 636

Голова Правління О. В. Буряк
Головний бухгалтер Т. Д. Нечипоренко

ТОВ «Ан-Тех» (ідентифікаційний код 30057543) повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 1 місяця за адресою: м. Київ, бул. Дружби народів,28.

Правління Відкритого акціонерного товариства «Концерн Оранта»

повідомляє, що загальні збори акціонерів компанії відбудуться 16 січня 2002 року об 11 годині в приміщенні за адресою: Київ, вул. Грушевського, буд. 34/1, центральний офіс НАСК «Оранта».

Реєстрація акціонерів здійснюватиметься з 10.00 до 11.00 16 січня 2002 року за адресою: Київ, вул. Грушевського, 34/1.

Для реєстрації учасникам зборів потрібно мати документ, що посвідчує особу, сертифікат акцій або довіреність.

Порядок денний загальних зборів:

1. Переобрання складу Спостережної ради.
2. Переобрання голови та членів Ревізійної комісії.
3. Підтвердження повноважень голови Ради директорів.
4. Питання ведення реєстру власників іменних цінних паперів.
5. Внесення змін до Статуту ВАТ «Концерн Оранта».

Довідки за телефоном 293-72-39.

Господарський суд Рівненської області (33023, м. Рівне, вул. Відінська,10) порушив справу № 4/65 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Лікеро-горілчаний завод «Зоря» (35314, Рівненський район, Рівненська область, с. Зоря, вул. Жовтнева,2, розрахунковий рахунок 26004301359 в Рівненській філії КБ «Західінкомбанк» МФО 333614, ЗКПО 31020933).

Розпорядником майна призначено Германа Геннадія Юхимовича (ліцензія № 047700, м. Рівне, пр. Миру 18, кв.12, тел.22-65-85).

Претензії кредиторів та пропозицій санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) за позовом ДВП «Укрпромводчормет» м. Донецьк порушив справу № 24/158 Б від 29.12.98 р., про банкрутство КСП «Добропольський» п. Світлий Добропольського р-ну код ОКПО 00848345, р/р 00406416 Добропольський АПБ, МФО 333549.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Державне геологічне підприємство — «Державний інформаційний геологічний фонд України «Геоінформ» (ДГП «Геоінформ»), код ЄДРПОУ 01432859 змінило назву на:

Державне науково-виробниче підприємство — «Державний інформаційний геологічний фонд України «Геоінформ» (Геоінформ України).

ЗАТ «Центр розвитку моди»
м. Київ, вул. Артема, 37-41
Повідомляє

Втрачену основну круглу печатку та кутовий штамп товариства ЗАТ «Центр розвитку моди» (ідент. код 03051825) вважати недійсними.

За кордоном є спадок. Можливо, для Вас...

(01034, м. Київ, вул. Золоті Ворота, 2-А)

Укрінюрколегія

В справах про спадщину розшукує родичів

Померлих в Канаді

1. Джона (Пітера) Дзумака, який народився 1906 року в Канаді, батьками котрого були Михайло Дзумак та Олена Гобаль (Хобаль).

2. Ніколаса (Миколи) Торончука, який народився 1908 року в м. Чернівці чи області.

3. Миколи Золотарьова, який народився 1920 року на Буковині.

4. Петра Шпитули (Шпикули), який народився 1903 року в Західній Україні, батьками котрого були — Марія та Григорій Шпитула.

5. Вільяма (Болеслава) Мецинського, який народився 1920 року в Західній Україні чи Польщі.

6. Олександри Леткеманн, уродженої Городецької яка народилась в н/п Холм (Хелм, Холон) 1919 року.

7. Михайла Вітцинського (Віцинського), який народився 1921 року в Україні, батьком котрого був Іван Вітцинський, який після війни проживав в селі Лютовиська.

8. Анни Рибка, яка народилась вже в Канаді, батько котрої — Костянтин Рибка народився в Україні 1884 року.

9. Андрія Громова, який народився 1910 року в м. Київ чи області.

10. Олени Фединич, яка народилась приблизно в 1917 році в м. Пшемишль.

11. Олександра Фіала (Фіяла), який народився 1924 року в н/п Винники або в м. Кіровоград, батьками котрого були — Софія та Альфред Фіала.

12. Ніка Мохорука, а саме рідних братів чи сестер або їх низхідних матері спадкодавця — Катерини Максимівни Кривич, яка народилась 1908 року в Галичині.

Померлих в Англії

1. Федора Петренка, який народився 1915 року в Україні, батьком котрого був — Сергій Петренко, а мамою — Євдокія Тертишник.

2. Михайла Ратушного, який народився 1920 року у Львові чи області.

Померлих в США

1. Алекса Гофмана, який народився 1920 року в м. Чернівці чи області, батьком котрого був — Самюель Матес Гофман, а мамою — Естер Трамбовська.

2. Макса Цейтмана, який народився 1909 року в Варшаві, батьком котрого був Лазар (Лейзер) Цейтман, а мамою —Перл Еппель.

3. Джуліуса Глессера (Глейзера), батько котрого —Джоель (Йосип) Глессер (Глейзер) народився в м. Кам'янець-Подільський, а мама — Августа Бронштейн народилась 1900 року в м. Хотин.

4. Олексія Гайдая, який народився 1920 року в м. Петрова в Румунії, батьками котрого були - Марія Пономаренко та Леонтій Гайдай.

5. Яніни Сіман, уродженої Мохаровської (Мочаровської), 1918 р. н., батьком котрої був Станіслав Мохаровський, а мамою — Теофілія Чарторийська, сестра котрої —Софія Шилова в 1946 році проживала в Харбіні.

6. Ірвінга Рудольфа, померлого в США розшукуються будь-які родичі — Цві Герша Рудольфа, який народився 1867 року в Тернополі чи області, батьками якого були — Моше Рудольф та Етті Рудольф, уроджена Сілле (Цілле), а також — Якоба Герша Зельцера (Сельзера), який народився 1871 року в Тернополі, батьками якого були — Хайм Зельцер та Малка Домант.

Померлих в Німеччині

1. Валентини Чаршановської (Каршановської, Крижановської), яка народилась 1917 року в м. Кременчук.

2. Олени Пігарьової, яка народилась 1924 року в Харкові, батьком котрої був — Герасим Пігарьов, який народився в Харкові 1889 року, а мамою — Антоніна Бабкова, яка народилась 1904 року в Полтаві.

3. Альбіни Батуріної, яка народилась 1919 року в Ялті.

4. Софії Штебнер, а саме її сина — Альбіна Олега Штебнера, який народився в м. Рівне 1933 року.

5. Марти Хазельхофф, уродженої Бауер, яка народилась 1918 року в н/п Блавін, батьком котрої був — Філіп Бауер, а мамою — Емілія Фітцер, яка народилась 1876 року в н/п Адамівка на Волині.

Померлих в Австралії

1. Тетяни Скорацької, уродженої Лакутіної, яка народилась в м. Дніпропетровськ чи області 1920 року, батьками котрої були — Тамара та Михайло Лакутін.

2. Галини Чорній, уродженої Малушевської (Малишевської), яка народилась в Ковелі чи районі 1912 року.

3. Євгена Ольшевського, який народився 1918 року в н/п Станіслав, батьками котрого були Євдокія та Михайло Ольшевські.

Померлої в Бельгії

1. Лідії Гавшеєвої, яка народилась 1926 року в м. Артемівськ, а саме її брата — Віктора Скрипника та сестру Валентину Скрипник.

Зацікавлених осіб, а також осіб, яким відоме місце проживання розшукуваних, просимо повідомити про це Укрінюрколегію: Київ—34, вул. Золоті Ворота, 2-А, тел. (044) 229-22-16, 246-58-03, факс (044) 229-28-35.

Королівське «сватання»...

Розмови про претензії на нападника збірної України та італійського «Мілана» Андрія Шевченка з боку мадридського «Реала» ведуться вже не день і навіть не місяць. Ну хочуть боси королівського клубу мати у своїй зірковій команді, ціну якій важко назвати, ще одну зірку — українську. Що поробиш, багатство — річ серйозна і дає змогу вгамувати будь-які примхи.

Та не тільки керівники елітної команди прихильні до Шевченка. З'ясувалося, переважна більшість темпераментних вболівальників клубу: і тих, хто серед постійних відвідувачів стадіону «Сантьяго Бернабеу» у Мадриді, і шанувальників «Реала» по всій Іспанії, — мріє про те, щоб «сватання» до Шевченка завершилося «весіллям». До речі, за це придбання згадані боси готові викласти астрономічну суму — 80 (!) мільйонів доларів.

Якщо таке станеться, то наш Андрій стане найдорожчим гравцем у світі. Нині рекорд належить французові Зінадіну Зідану (64 мільйони доларів), який влітку нинішнього року змінив футболку італійського «Ювентуса» на «королівське вбрання» мадридського футбольного двору.

Власник «Мілана» Сільвіо Берлусконі, який дуже симпатизує Шевченкові, нині більше піклується про справи державні, бо обіймає посаду прем'єр-міністра Італії. Тому справою форварда опікуються інші керівні посадовці клубу. Дехто з них, зокрема директор Ар'єдо Браїда, натякає, що нічого неможливого у футболі немає.

Сам Андрій навчився відповідати обачливо. Він каже, що його дуже тішить отака увага іменитого «Реала». Але він — гравець «Мілана». І амбіції цього колективу збігаються з його особистими...

Отже, поки що нічого конкретного. Найпевніше, сторони набивають собі ціну. Але у президента «Реала» Флорентіна Переса є чудовий досвід з долання перешкод на шляху до придбання найбільших зірок. Адже раніше багато хто сумнівався, що до іспанської столиці переберуться згаданий Зідан і португалець Луїш Фігу, якого взагалі «вирвали» із табору найзатятішого ворога роялістів — «Барселони». Тому зачекаємо і побачимо, що з усього цього вийде.

В. Б.

На знімку: Андрій Шевченко у футболці збірної України, яку, це вже напевне, ніколи не поміняє.

Фото Івана ТИМЧЕНКА.

Календар ігор чемпіонату України з футболу 2001/2002

Друге коло

14-й тур. 17 березня (неділя)

«Поліграфтехніка» — «Металіст», «Металург» Зп — ЦСКА, «Таврія» — «Металург» Д, «Металург» М — «Карпати», «Дніпро» — «Кривбас», «Шахтар» — «Ворскла», «Динамо» — «Закарпаття».

15-й тур. 23 березня (субота)

«Закарпаття» — «Поліграфтехніка», «Ворскла» — «Динамо», «Кривбас» — «Шахтар», «Металург» Д — «Металург» М, «Металіст» — «Металург» Зп, «Карпати» — «Дніпро», ЦСКА — «Таврія».

26—27 березня (вівторок—середа) Міжнародні товариські матчі молодіжної та національної збірних України.

16-й тур. 31 березня (неділя)

«Поліграфтехніка» — «Металург» Зп, «Таврія» — «Металіст», «Металург» М — ЦСКА, «Дніпро» — «Металург» Д, «Шахтар» — «Карпати», «Динамо» — «Кривбас», «Закарпаття» — «Ворскла».

4 квітня (четвер)

Перші матчі 1/2 фіналу розіграшу Кубка України-2002.

17-й тур. 7 квітня (неділя)

«Ворскла» — «Поліграфтехніка», «Кривбас» — «Закарпаття», «Металург» Д — «Шахтар», «Карпати» — «Динамо», «Металіст» — «Металург» М, «Металург» Зп — «Таврія», ЦСКА — «Дніпро».

8 квітня (понеділок)

Матчі 17-го туру з участю команд, котрі грали в 1/2 фіналу розіграшу Кубка України-2002.

18-й тур. 13 квітня (субота)

«Поліграфтехніка» — «Таврія», «Металург» М — «Металург» Зп, «Закарпаття» — «Карпати», «Ворскла» — «Кривбас», «Дніпро» — «Металіст», «Шахтар» — ЦСКА, «Динамо» — «Металург» Д.

16—17 квітня (вівторок-середа)

Міжнародні товариські матчі молодіжної та національної збірних України.

19-й тур. 21 квітня (неділя)

«Кривбас» — «Поліграфтехніка», «Карпати» — «Ворскла», «Металург» Д — «Закарпаття», «Металіст» — «Шахтар», «Металург» Зп — «Дніпро», «Таврія» — «Металург» М, ЦСКА — «Динамо».

20-й тур. 27 квітня (субота)

«Шахтар» — «Металург» Зп, «Динамо» — «Металіст», «Дніпро» — «Таврія», «Поліграфтехніка» — «Металург» М, «Закарпаття» — ЦСКА, «Ворскла» — «Металург» Д, «Кривбас» — «Карпати».

2 травня (четвер)

Матчі-відповіді 1/2 фіналу розіграшу Кубка України-2002

21-й тур. 7 травня (вівторок)

«Карпати» — «Поліграфтехніка», «Металург» Д — «Кривбас», «Металіст» — «Закарпаття», «Металург» Зп — «Динамо», «Таврія» — «Шахтар», «Металург» М — «Дніпро», ЦСКА — «Ворскла».

22-й тур. 12 травня (неділя)

«Поліграфтехніка» — «Дніпро», «Шахтар» — «Металург» М, «Динамо» — «Таврія», «Закарпаття» — «Металург» Зп, «Ворскла» — «Металіст», «Кривбас» —ЦСКА, «Карпати» — «Металург» Д.

23-й тур. 17 травня (п'ятниця)

«Металург» Д — «Поліграфтехніка», ЦСКА — «Карпати», «Металіст» — «Кривбас», «Металург» Зп — «Ворскла», «Таврія» — «Закарпаття», «Металург» М — «Динамо», «Дніпро» — «Шахтар».

24-й тур. 21 травня (вівторок)

Матчі з участю команд, що гратимуть у фіналі розіграшу Кубка України-2002.

25 травня (субота)

«Поліграфтехніка» — «Шахтар», «Динамо» — «Дніпро», «Закарпаття» — «Металург» М, «Ворскла» — «Таврія», «Кривбас» — «Металург» Зп, «Карпати» — «Металіст», «Металург» Д — ЦСКА.

26 травня (неділя)

Фінальний матч розіграшу Кубка України-2002.

25-й тур. 1 червня (субота)

ЦСКА — «Поліграфтехніка», «Металіст» —Металург Д, «Металург» Зп — «Карпати», «Таврія» — «Кривбас», «Ворскла» — «Металург» М, «Дніпро» — «Закарпаття», «Шахтар» — «Динамо».

5 червня (середа)

Резервний день.

26-й тур. 9 червня (неділя)

«Поліграфтехніка» — «Динамо», «Закарпаття» —«Шахтар», «Дніпро» — «Ворскла», «Металург» М —«Кривбас», «Карпати» — «Таврія», «Металург» Д — «Металург» Зп, ЦСКА — «Металіст».

16 червня (неділя)

Матч плей-оф.

У номер

Події та результати

Гандбол

Наступного вівторка в Італії стартує чемпіонат світу з гандболу. Збірна України, яка виступатиме у групі А, свої поєдинки проведе в місті Больцано. Наші дівчата спочатку зіграють з командою Нідерландів. Того дня відбудуться поєдинки: Франція—Македонія, Данія—Китай. *5 грудня. Китай—Україна*, Нідерланди—Франція, Македонія—Данія. *6 грудня. Україна—Македонія*, Франція—Данія, Нідерланди—Китай. *8 грудня.* Франція—Китай, *Данія—Україна*, Македонія—Нідерланди. *9 грудня.* Китай—Македонія, Данія—Нідерланди, *Україна—Франція.*

До 1/8 фіналу (*11 грудня*) вийде по чотири найсильніші збірні з чотирьох груп. Чвертьфінали зіграють *13 грудня*. Поєдинки за 1—4 і 5—8 місця — *15 грудня*. Матчі за 3, 5, 7 місця і фінал відбудуться *16 грудня*.

Наставник збірної України Леонід Євтушенко закликав до прапори національної команди: *воротарів* — Наталю Борисенко («Крим», Словенія), Тетяну Ворожцову («Олтхім», Румунія), Ірину Гончарову («Галичанка», Львів); *польових гравців* — Анастасію Бородіну («Педуніверситет-Дніпрянка», Херсон), Віту Маркову, Оксану Райхель, Олену Резнір, Лілію Столпакову, Ірину Чернову, Тетяну Ситник (усі — «Мотор», Запоріжжя), Галину Маркушевську, Ганну Сюкало (обидві — «Спартак», Київ), Олену Радченко («Олтхім», Румунія), Ларису Харланюк («Подравка», Хорватія), Оксану Шиян («Транспортник», Бровари), Ганну Якову («Галичанка», Львів), Олену Яценко («Крим», Словенія).

Плавання

Іст-Мідоу (США). Під час змагань третього етапу Кубка світу 19-річна студентка Каліфорнійського університету Наталі Кафлін установила два світові рекорди у плаванні на спині: дистанції 100 м — 57,08 і 200 м — 2.03,62.

Футбол

Сьогодні в корейському місті Пусані — жеребкування підгруп фінальної частини чемпіонату світу-2002, який відбудеться наступного літа на полях Японії та Кореї. Ось які збірні стануть учасниками цього свята: Англії, Аргентини, Бельгії, Бразилії, Данії, Еквадору, Ірландії, Іспанії, Італії, Камеруну, Китаю, Кореї, Коста-Ріки, Мексики, Нігерії, Німеччини, Парагваю, ПАР, Польщі, Португалії, Росії, Саудівської Аравії, Сенегалу, Словенії, США, Тунісу, Туреччини, Уругваю, Франції, Хорватії, Швеції, Японії.

***Ліга чемпіонів.* Другий раунд. Група D. *«Ювентус» (Італія, Турин) — «Байєр» (Німеччина, Леверкузен). 4:0.* Турин. Стадіон «Делле Альпі». Голи: Трезеге, 8, 60, Дель П'єро, 37, Тудор, 44.**

Від любові до ненависті — один крок

Є від чого схопитися за голову воротареві збірної Франції з футболу Фаб'єну Бартезу. Цей хлопець останнім часом наламав стільки дров, що викликав цілком справедливий гнів прихильників англійського клубу «Манчестер Юнайтед», ворота якого він боронить тепер. За незбагненні вихиляси, які призвели до безглуздих голів у турнірах Ліги чемпіонів та Англійської прем'єр-ліги, вболівальники називають свого воротаря клоуном.

А саме Бартез — гордість Франції — зробив вагомий внесок у перемоги збірної своєї країни на останніх чемпіонатах світу та Європи. Та й у складі «МЮ» поперваx виступав орлом. І от на тобі — такий поворот долі. Правильно кажуть: від любові до ненависті — один крок.

На знімку: **Фаб'єн Бартез.**

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

На волосину від смерті

Хоча від тих подій і відділяє п'ятнадцять років, та пенсіонерка з Костополя Марія Полєх пам'ятає все до дрібниць. Ще б пак: тоді вона була на волосину від смерті...

Марію Іванівну Полєх, яка у 1986 році працювала керуючою Костопільським відділенням Ощадбанку, як голову районного Фонду Миру нагородили путівкою у семиденний круїз по Чорному морю. Отож наприкінці серпня, в оксамитовий сезон, разом з іншими тридцятьма земляками з Рівненщини на теплоході «Адмирал Нахимов» вирушила з Одеси у морську подорож.

Прекрасні морські пейзажі, лагідне серпневе сонце, чайки, комфорт та добре організований відпочинок сприяли хорошому настрою. Тож три дні подорожі промайнули, наче одна година.

Увечері 31 серпня, коли ми були за п'ятнадцять кілометрів від Новоросійська, на задній палубі теплохода відбувався вечір, на якому вшановували ветеранів війни. А потім була розважальна програма. Чудова музика, повний місяць над головою, відблиск вогнів у морській воді, свіже повітря... Чого ще бажати? Не хотілося спати.

— Від нашої компанії відокремилося лише подружжя Довгалюків із Гощі, —згадує Марія Іванівна. — А на палубі зі мною залишилися колеги й земляки Євгенія Митрофанівна Шумейко з Корця та Леонід Олександрович Тоюнда з Дубровиці. Слухали музику, жартували. Раптом відчули поштовх. Люди захвилювалися. Над теплоходом навис велетень-сухогруз «Петр Васев». Я подумала, що він пришвартувався. Але раптом не стало світла, звідусіль чулося «Аварія!». Зчинилася паніка, в якій загубила знайомих. Я почала рухатися по лівому борту, а коли дійшла до середини, все трощилося. Шум підсилював гуркіт ударних інструментів, що падали. За лічені хвилини наш корабель пішов на дно.

Лише згодом Марія Іванівна зрозуміла, як їй пощастило, що не спустилася в каюту. Інакше не врятувалася б. Ось і подружжя Довгалюків аварія застала дорогою до каюти. Уляна Кузьмівна від страшного удару померла, а її чоловікові вдалось врятуватися.

— Я й не зчулась, як опинилась у воді, — згадує жінка. — Хоча плаваю з шести років, бо жила неподалік річки, все одно після нетривалого борсання відчула, як мене щось тягне на дно. Тоді я подумала про доньку Наталю. Не хотілося, щоб вона, як і я свого часу, залишилася сиротою. Це додало мені сили. У воді, здавалося, пробула вічність. Аварія трапилась о 23-й годині 15 хвилин, а на берег я ступила о 4-й ранку. Пам'ятаю тільки (а було таке відчуття, ніби все це відбувається не зі мною), як пристала до одного з гумових плотів...

— Не знаю, скільки людей тоді загинуло. Додому, на Рівненщину, поверталося одинадцять осіб. Казали, що багато хто залишився в лікарнях. Але якщо в Одесу ми їхали поодинці і, чесно кажучи, не виявляли великого бажання знайомитися один з одним, то на зворотному шляху всі одинадцятеро скупчилися в одному купе, —продовжила Марія Іванівна. — Не хотіли розлучатися: біда і пережите здружили й зріднили нас. Як раділи і я, і мій земляк з Костополя Володимир Пузирко (з'ясувалося, що він теж на цьому теплоході, тільки ми не бачилися), коли зустрілися після аварії. Наче діти раділи, що врятувались.

П'ятнадцять років відділяє від аварії. Але спогади (відтоді жінка частково втратила слух) і досі тривожать. Ось і нещодавно, коли гостювала в дітей у Корці, Марія Іванівна, як у дитинстві, пішла на річку Корчик. Але змогла доплисти лише до середини, бо пройняв колотун. Навіть час не зміг загоїти рани...

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Народний календар

Сніг у грудні глибокий — урожай високий

4 грудня — Введення, або Видення, третя Пречиста. Вважають, що цього дня Бог відпускає праведні душі подивитися на своє тіло, а тому і свято називають Виденням. Як буде на Введення в сліду вода, то на Юрія — трава.

5 грудня — Прокопа. У давнину в цей день на шляхах ставили віхи, щоб путівники не збилися з дороги. Тому казали: «Прийшов Прокіп, розбив розміт, по снігу ступає — дорогу копає».

6 грудня — передлень святої Катерини. З цього вечора дівчата починали ворожити: ставили у воду вкрадену в чужому садку гілочку вишні. Якщо вона до Різдва розквітне, то того ж року дівка вийде заміж.

7 грудня — Катерини. Дівчата продовжують ворожити. З приходом Катерини сподівайся на люті морози.

7 грудня — Матвія, Симеона-Юди. Остаточно замерзає земля.

Прикмети грудня

- Грудень холодний, сніжний та з вітрами — на врожай.
- Яскраві зірки взимку — на мороз.
- Багато інею на деревах — багато буде меду.

Фото з архіву

У віці одного місяця тер'єр Тумбеліна раптом перестав рости. На огляді лікар сказав, що собачка здорова і з нею все гаразд, зупинка в рості, очевидно, викликана генетичними причинами. Підібрати ошийник для крихітки неможливо, і тому на прогулянку Тумбеліна виходить лише на руках у своєї господині. Зате для неї вже відведено місце у Книзі рекордів Гіннесса. У келиху сидіти не дуже зручно, але заради ефектної фотокартки можна і потерпіти.

Це цікаво

Символ людської руки

Історія рукавичок цікава. Найперше призначення їм було дано ще за Олександра Македонського — в них раби місили тісто. За далеких античних часів рукавички надягали перед тим, як сісти за бенкетний стіл, щоб уберегти пучки від опіків гарячими стравами. Адже ложок і виделок тоді ще не придумали.

У середньовіччя рукавички набули величезного символічного значення — у них втілювався символ людської руки. Рукавички вручали лицарям під час посвячення у звання, єпископам — при введенні в сан, представникам міського стану — на знак різних привілеїв.

Кинути рукавичку — дорівнювало викликові на бій. Якщо били нею по обличчю, скривджений мусив змити цю ганьбу кров'ю. Дама дарувала рукавичку лицареві, обранцеві свого серця. А він прикріпляв її до пояса чи до шолома, і це означало, що він задля своєї дарительки готовий на подвиг.

«Рукавичний» церемоніал з часом ускладнювався: в Іспанії, приміром, гранди і грандеси не надягали рукавичок, а тримали їх у руках. В інших країнах у присутності короля та королеви не дозволялося знімати рукавичок, а до церкви не можна було заходити, не знявши рукавичок.

До нашого часу рукавички дійшли не як предмет розкоші чи як знак приналежності до вищої касти — вони служать нам як засіб захисту від холоду і доступні кожному. Їх використовують у медицині, на виробництві, якщо є загроза подразнень шкіри. Гумові рукавички є в шухляді кожної домогосподарки.

Надія СКРИПАЛЮК.

Херсон.

Радить косметолог

Чоловікам потрібна теж...краса

Перед дзеркалом крутяться не лише жінки. Чоловіки теж не менш схвильовано помічають і перші зморшки, і рідіюче волосся. Тільки вони порад стриманіші і вміло приховують свої почуття. Отож кілька порад чоловікам, як краще доглянути шкіру обличчя. Раз на тиждень рекомендується робити компреси з дуже теплого відвару липи, лікарської ромашки, календули, м'яти. Залийте столову ложку зілля склянкою окропу, хай настоїться, а потім процідіть. У настоянці змочіть чисту серветку і на п'ять хвилин прикладіть до обличчя. Процедуру повторіть 2—3 рази. Теплі компреси добре впливають на кровообіг, очищають шкіру. Після цього змастіть обличчя живильним кремом.

Якщо ви порізалися під час гоління, то спочатку протріть ранку ваткою, змоченою перекисом водню, лише після цього протріть усе обличчя одеколоном. Масажувати шкіру треба лише після того, як ви змастили її кремом після гоління.

За ногами теж потрібно доглядати: щодня мийте їх з милом не дуже теплою водою, а ще краще — чергування теплої води з холодною.

Розалія СМИРНОВА.

Київ.

Астрологічний прогноз

на 26 листопада — 3—9 грудня 2001 року

Будьте обачні у виборі способів досягнення влади, пам'ятайте, що все повертається на круги своя.

ОВЕН. Що може зробити вас сильнішим і могутнішим? Це — знання, інформація. Використайте цей тиждень для того, щоб отримати їх. Ви можете проконсультуватися у фахівця або налагодити контакти із зарубіжними колегами. Можливо, вирішальною буде поїздка, отож ви не повинні її відкладати.

ТЕЛЕЦЬ. На початку тижня опинитеся в екстреній ситуації, і від вашої оперативності залежатиме, чи станете ви впливовішим, чи ні. Вам потрібно буде терміново вирішувати питання, пов'язані з роботою, соціальним становищем, грошима і майном. Що швидше діятимете, то краще для вас.

БЛИЗНЯТА. Ви захочете домогтися влади над своїми партнерами і зможете це зробити. А чи надовго? Якщо хочете, щоб ваша влада була тривала, маєте не тільки використовувати оточуючих, а й дозволяти їм використовувати себе рівною мірою. Якщо знехтуєте цим, то в результаті опинитеся в становищі підлеглого.

РАК. Перші два дні для вас можуть виявитися стресовими, особливо, для ділових людей. Доведеться терміново вирішувати фінансові проблеми через можливі втрати або борги. Завдяки заступникові і несподіваному повороту подій можуть статися приємні зміни в роботі, можливо, почнете працювати в новому для себе колективі або в нових умовах.

ЛЕВ. Успішними будуть творчі або артистичні проекти, а також світські події, розваги і дозвілля. Загалом ваш успіх зросте. Діти і кохані протягом цього тижня відіграватимуть важливішу роль у вашому житті. Тепер ви здатні перемогти суперника, домогтися взаємності.

ДІВА. Ваш вплив і значення в сім'ї зростуть, оскільки від вас залежатиме подальше благополуччя всієї родини. Вам доведеться займатися проблемами сім'ї, домашніми турботами і питаннями, пов'язаними з домашнім господарством або власністю.

ТЕРЕЗИ. Ваша влада залежатиме від власних контактів і від того, чи володієте ви на цей час потрібною інформацією. Тому не відкидайте нічого, що на перший погляд здається неважливим.

СКОРПІОН. У цей період для вас головне визначити, яке місце у вашому житті посідають гроші і становище, чи розпоряджаєтеся ви своїми грішми, чи вони керують вами. Ви зможете поліпшити своє фінансове становище внаслідок власних зусиль або за допомогою батьків, начальства та інших представників влади.

СТРІЛЕЦЬ. Можливо, вам доведеться відповісти собі на одне запитання: а що ви, власне, можете? Що неупередженіше ви оціните власні достоїнства та якості, то краще зможете використати наявні можливості. Можете змінити і поліпшити свій імідж і самооцінку, можете стати більш вольовою і динамічною людиною.

КОЗЕРІГ. Це період вияву таємних сторін вашого життя, оскільки боротьба й успіхи, досягнуті вами, приховані від зовнішнього світу. Будете спроможні подолати невдачі і сором минулих вчинків. Набудете внутрішньої сили і рішучості. Зміняться характер і масштаби вашої роботи.

ВОДОЛІЙ. Матеріальні винагороди та інші помітні свідчення визнання ваших заслуг вийдуть на перший план. Це період усвідомлення того, що вам потрібно, щоб бути щасливим і плідно працювати. Можливо, ви зрозумієте, що для вас важливе те, яку роль ви відіграєте в житті оточуючих людей.

РИБИ. Можливо, цими днями вас тривожитиме власна репутація. Самооцінка і здатність задовольнити власні амбіції підвищаться. Ви не можете дозволити комусь приймати за вас важливі рішення, якщо допустите, потім будете дуже жалкувати.

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».
Зам. 0311219. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 446-91-37,
441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos